

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Utenos rajono savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo planas (toliau – Planas) nustato materialinių ir žmogiškųjų išteklių sutelkimą bei valdymą gresiant ar susidarius ekstremaliajam įvykiui ar (ir) ekstremaliajai situacijai savivaldybės teritorijoje. Plane aprašomi veiksmai ir priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti maksimalią civilinės saugos sistemos parengti savivaldybėje kiekvieno pavojaus atveju.

1.2. Plano tikslas – padėti savivaldybės administracijos direktoriui ir savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centrui organizuoti ir koordinuoti gresiančių ar susidariusių ekstremaliųjų situacijų ir didelių pramoninių avarių likvidavimą ir jų padarinių šalinimą.

1.3. Trumpa savivaldybės charakteristika.

1.3.1. Valdymas. Utenos rajono savivaldybė yra Lietuvos Respublikos teritorijos administracijos vienetas. **Savivaldybės institucijos** – už savivaldos teisės įgyvendinimą savivaldybės bendruomenės interesais atsakingos institucijos:

1.3.1.1. savivaldybės atstovaujamoji institucija – savivaldybės taryba, turinti vietos valdžios ir viešojo administravimo teises ir pareigas, kuriai vadovauja Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo nustatyta tvarka vienmandatėje rinkimų apygardoje tiesiogiai išrinktas savivaldybės tarybos narys – savivaldybės meras. Meras yra savivaldybės vadovas, vykdamas įstatymuose nustatytus įgaliojimus;

1.3.1.2. savivaldybės vykdomoji institucija – savivaldybės administracijos direktorius, savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas, turintys viešojo administravimo teises ir pareigas.

1.3.2. Seniūnijos. Utenos rajono savivaldybę sudaro 10 seniūnijų: Utenos m., Utenos, Daugailių, Kuktiškių, Leliūnų, Saldutiškio, Sudeikių, Tauragnų, Užpalių ir Vyžuonų. Savivaldybės centras – Utenos miestas. Rajone yra 8 miesteliai (Daugaliai, Kuktiškės, Leliūnai, Saldutiškis, Sudeikiai, Tauragnai, Užpaliai ir Vyžuonos) bei 592 kaimai.

Utenos rajono savivaldybės seniūnijų charakteristikos (trumpai) pateiktos **Plano 3 priede**.

1.3.3. Geografinė padėtis. Utenos rajonas yra šiaurės rytų Lietuvos dalyje. Iš šiaurės jis ribojasi su Panevėžio apskrities Rokiškio rajonu, iš šiaurės rytų – su Zarasų, iš rytų – su Ignalinos, iš pietryčių – su Vilniaus apskrities Švenčionių rajonu, iš pietų – su Ignalinos ir Molėtų rajonais, iš vakarų – su Anykščių rajonu.

1.3.4. Plotas ir gyventojai. Utenos savivaldybės teritorijos plotas **1 229 km²**.

1.3.4.1. Lietuvos statistikos departamento 2019 m. sausio mėn. 1 d. duomenimis Utenos rajono savivaldybės gyventojų skaičius – 37,435 tūkst. (25,495 tūkst. - Utenos mieste, 11,940 tūkst. - kaimuose).

Vaikų iki 7 metų amžiaus – 2,079 tūkst. (1,403 tūkst. - Utenos mieste, 0,676 tūkst. - kaimuose).

1.3.4.2. 2020 m. birželio 1 d. Gyventojų registro duomenimis gyventojų skaičius savivaldybėje – 40,030 tūkst. (Utenos mieste – 26,903 tūkst., kaimuose – 13,127 tūkst. gyventojų).

Gyventojų skaičius pagal seniūnijas sekantis: Utenos m. – 26903, Utenos – 2128, Daugailių – 1196, Kuktiškių – 738, Leliūnų – 2903, Saldutiškio – 794, Sudeikių – 1292, Tauragnų – 1121, Užpalių – 1559, Vyžuonų – 1396.

1.3.5. Keliai. Magistraliniai keliai (viso 54,34 km): Kaunas – Zarasai – Daugpilis. Jis eina per Leliūnų miestelį, Antalgės ir Jasonių gyvenvietes, Utenos miestą bei Vaikutėnų, Jotaučių, Radeikių gyvenvietes bei Daugailių miestelį (kelio atkarpos ilgis rajono ribose – 41,8 km); Vilnius – Utena (kelio atkarpos ilgis - 12,54 km). Krašto keliai (viso 45,07 km): Utena – Kaltanėnai – Švenčionys (28,2 km) (šalia kelio įsikūrę Pačkėnų gyvenvietė, Kuktiškių bei Saldutiškio miesteliai), Kupiškis-Utena (14,8 km) (šalia kelio – Vyžuonėlės, Kaliečiai, Šiaudiniai, Vyžuonų miestelis), Pietrytinis Utenos aplinkkelis (1,93 km) (šalia – miesto Ažuolijos mikrorajonas, Nemeikščių gyvenvietė). Rajoninių kelių ilgis yra 340,731 km. Šiuos kelius prižiūri ir eksploatuoja AB „Kelių priežiūra“ Utenos padalinys. Vidaus (savivaldybės, valstybės, privatūs) – 1893,3 km. t. sk. vietinės reikšmės kelių, priklausančių seniūnijoms ir ūkio subjektams -1466,7 km.

AB „Kelių priežiūra“ Utenos padalinio magistralinių, krašto ir rajoninių kelių sąrašas ir

schema bei pagrindinių vietinės reikšmės kelių sąrašas pateikti **Plano 4 priede**.

1.3.6. Tiltai. Magistraliniuose keliuose : kelyje Kaunas – Zarasai – Daugpilis 117,90 km, 130,45 km, 132 km ir 135,96 km. Krašto keliuose: Utena – Kaltanėnai – Švenčionys 0,68 km. Aštuoni tiltai rajoniniuose keliuose: Butiškiei – Užpaliai, Utena – Tauragnai – Kirdeikiai, Utena – Pakalniai – Alanta, Antalamėstė – Saldutiškis – Labanoras, Vijeikiai – Biliakėmis – Kuktiškės, Leliūnai – Liveikiai – Pakalniai, Gediminas – Nemeikščiai, du kelyje Dusetos – Užpaliai – Vyžuonos.

1.3.7. Geležinkelis. Utenos rajono teritorija eina viešojo naudojimo geležinkelio ruožas Švenčionėliai – Utena (nuo 20+195 km iki 48+150 km). Ruožo Švenčionėliai – Utena techninę priežiūrą vykdo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Geležinkelio infrastruktūros direkcijos filialas „Vilniaus geležinkelių infrastruktūra“, ruožą administruoja Geležinkelio infrastruktūros direkcijos filialo „Vilniaus geležinkelių infrastruktūra“ Kelių ūkio Utenos kelių meistrija. Geležinkelio linija atsišakoja į Pramonės rajoną. Pramonės rajono teritorijoje esančius geležinkelio ruožus administruoja pramonės įmonės, į kurias šios atšakos eina (UAB „Biovela-Utenos mėsa“, UAB „Rokiškio pieno gamyba“, UAB „Švyturys-Utenos alus“ Utenos alaus darykla).

Utenos geležinkelio stotis (Ažuolijos kaimas) - 5 km. nuo Utenos m. Geležinkelio linija praeina pro Kuktiškių (13 km nuo Utenos stoties) ir Saldutiškio (24 km. nuo Utenos stoties) miestelius. Geležinkelio pervažos rajono teritorijoje yra 8: Degulių (Kvyklių k.), Andreikėnų, dvi Kuktiškių, Buitūnų, Kavoliukų, Saldutiškio ir Žiezdrėlės. Dar viena pervaža yra Nemeikščiuose (atšaka į Pramonės rajoną) ir dvi pervažos pačioje Utenos geležinkelio stotyje.

1.3.8. Dujų ūkis. Per pietvakarinę rajono teritorijos dalį paklota magistralinio dujotiekio atšaka į Utenos dujų skirstymo stotį. Dujotiekio atšakos (Ø 323) ilgis rajono teritorijoje – 16,3 km, dujų kiekis – 50,4 tūkst. kub. m. Vidutinis metinis dujų slėgis vamzdyne 38 Bar. Dujotiekis kerta Leliūnų seniūnijos ir Utenos seniūnijos teritoriją. Utenos seniūnijos Šabaldauskų kaime įrengta Utenos dujų skirstymo stotis (DSS), kuri sumažina slėgį iki vidutinio ir jame dujos odoruojamos (suteikiamas specifinis kvapas). Magistralinį dujotiekį ir DSS eksploatuoja AB „Amber Grid“ Eksploatavimo departamentas. Iš šios DSS dujos požeminiais vamzdynais vidutiniu slėgiu atkeliauja į Utenos miestą. Mieste sumontuota 9 dujų reguliavimo punktai (DRP).

1.3.9. Elektros ūkis. Utenos rajonui ir miestui elektros energija tiekama iš 110/35/10 kV Rašės TP bei 110/10 kV Mockėnų, Tauragnų, Antalgės, Užpalių TP. Iš minėtų TP nutiestos oro bei kabelinės 10 kV linijos, kurių bendras ilgis yra virš 1050 km iki transformatorinių, kurių yra apie 620 vnt. Transformuota įtampa iki vartotojo tiekama oro bei kabelinėmis 0,4 kV linijomis.

Elektros tinklo eksploatavimą organizuoja AB „Energijos skirstymo operatorius“ Panevėžio regiono elektros tinklo eksploatavimo skyrius. Gedimų šalinimą organizuoja Dispečerinio valdymo skyrius, kur dispečeris budi ištisą parą, o operatyvinė brigada – nuo 7 val. iki 21 val., nuo 21 val. iki 7 val. operatyvinės brigados nariai budi namuose. Masinių gedimų metu pasitelkiamos papildomos brigados.

1.3.10. Šilumos ūkis. Pagrindinis šiluminės energijos tiekėjas Utenos mieste - UAB „Utenos šilumos tinklai“. Pagrindinė bendrovės veikla garo ir karšto vandens gamyba bei tiekimas. Bendrovė turi Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos išduotą leidimą gaminti elektros energiją.

Centralizuoto šildymo tinklai Utenos miesto šilumos tiekimo sistemoje sudaro 51,49 km vamzdžių (dvigubų), kurių skersmuo siekia iki 600 mm. Į tą skaičių įeina: termofikaciniai tinklai (49,412 km), karšto vandens tinklai (0,202 km), garo ir kondensato vamzdynai (0,876 km). Dalis (47,3%) eksploatuojamų vamzdynų pakloti gelžbetoniniuose kanaluose, 1,46% pakloti antžeminiu būdu.

Bendrovė tiekia šilumą ir karštą vandenį Utenos miesto gyvenamiesiems namams (apie 9,303 tūkst. vartotojų, daugiausia daugiabučių namų gyventojai), biudžetinėms įstaigoms ir verslo įmonėms, taip pat turi konkurencinį vartotoją – UAB „Švyturys-Utenos alus“, kuriam pagal gamybos poreikius tiekiamas sausas sotas garas. Centralizuotu šilumos tiekimu naudojasi (preliminarijai) apie 72-73 % miesto gyventojų.

Dalis miesto įstaigų, įmonių, privačių įmonių nesinaudoja centralizuotu šildymu, o turi savo autonomines katilines, kurios kurui naudoja gamtines dujas arba vietinį kurą, dažniausiai medieną. Dauguma Utenos miesto individualių namų valdų būstai šildomi iš vietinės katilinės. Pagrindinis jų

kuras – mediena, kai kurie naudoja ir gamtines dujas. Rajono kaimų seniūnijose pastatų šildymui naudojama mediena arba krosninis kuras.

1.3.11. Vandens ir nuotekų ūkis.

1.3.11.1. UAB „Utenos vandenys“ *eksploatuoja Utenos miesto ir 32 Utenos rajono kaimo gyvenamosios teritorijose esančias vandenvietes* (Daugailių, Kuktiškių, Leliūnų, Saldutiškio, Sudeikių, Užpalių, Tauragnų ir Vyžuonų miesteliuose, Antalgės, Ažuolijos, Jasonių, Kirdeikių, Pačkėnų ir Šiaudinių kaimuose. miesteliuose bei Antandrajos, Ažugirių, Biliakiemio, Jotaučių, Juknėnų, Kaniūnų, Klykių ir Vilkablauzdės, Medenių, Pakalnių, Plaušų Radeikių, Sėlės, Sirutėnų, Vaikutėnų, Velbiškių ir Vilučių kaimuose, naujai pastatytus vandentiekio tinklus Kaimynų kaimo ir Šiaudinių kaimo Senojo Kaimo gatvėse). Bendrovės eksploatuojami *vandentiekio tinklai* - 337,6 km.

Bendrovė eksploatuoja: *29 vandens nugeležinimo įrenginius* (Utenos mieste, Daugailių, Kuktiškių, Leliūnų, Saldutiškio, Sudeikių, Tauragnų, Užpalių miesteliuose, Antalgės, Antandrajos, Ažugirių, Ažuolijos, Biliakiemio, Jotaučių, Juknėnų, Kaimynų, Kaniūkų, Kirdeikių, Pačkėnų, Pakalnių, Plaušų, Radeikių, Sėlės, Sirutėnų, Šiaudinių, Šiaudinių Senojo Kaimo gatvės, Vaikutėnų, Velbiškių ir Vilučių kaimuose), *kurių bendras pajėgumas* 15672 m³/d, *69 artezinius gręžinius, 2 vandens rezervuarus, 23 vandens bokštus.*

1.3.11.2. Nuotekų tinklus savivaldybės teritorijoje eksploatuoja UAB „Utenos vandenys“. Nuotekų tinklai įrengti Utenos mieste, Leliūnų, Saldutiškio, Sudeikių, Užpalių, Tauragnų ir Vyžuonų su Plaušų kaimu miesteliuose, Antalgės, Ažuolijos, Jasonių, Kirdeikių, Pačkėnų ir Šiaudinių kaimuose. Viso *218,9 km nuotekų tinklų.*

1.3.12. **Aerodromai.** Utenos r. Alių kaime 7,5 km atstumu į rytus nuo Utenos miesto centro yra Utenos apskrities aeroklubo Utenos aerodromas su pakilimo - nusileidimo taku. Aerodromo dydis – 570x40m. Aerodromo kategorija – 1A. Juo naudojasi nedideli lėktuvai, o taip pat iš jo pakeliami bei nusileidžia sklandytuvai.

1.3.13. **Mišakai. Durpynai.** Apie 368 km² rajono teritorijos sudaro miškai. Iš jų 2 662 ha yra didelio gamtinio degumo miškų masyvai. Šių miškų teritorijoje yra 7 gyvenvietės, kur gyvena apie 60 gyventojų. Rajone didelio gaisringumo durpynų nėra.

1.3.14. **Ežerai.** Rajono teritorijoje yra 186 ežerai didesni kaip 0,5 ha. o didesnių kaip 10 ha – 62. Didžiausi iš jų – Tauragnas, Alaušas, Aisetas. Tauragnas yra giliausias (gylis 60,5 m) ir aukščiausiai virš jūros lygio (165 m) iškilęs Lietuvos ežeras. Visų Utenos rajono ežerų su ežerais, esančiais rajonų sandūroje, plotas yra apie 46 km². Visų ežerų kranto linijos ilgis yra apie 340 km, o jų duburiuose sukauptas vandens tūris siekia beveik 0,4 km³. Didžiausia ežerų koncentracija (apie 36% viso jų skaičiaus) yra absoliutaus aukščių zonoje 140–160 m BS, o reljefui toliau kylant ir, priešingai, žemėjant, jų koncentracija mažėja (160–180 m aukštyje – 22%, 120–140 m – 19%, 100 – 120 m – 12% ir t. t.); du trečdaliai ežerų telkšo aukščiau kaip 140 m BS.

1.3.15. **Upės.** Utenos rajono pietrytinį kampą kerta dviejų didelių upynų – Šventosios ir Žeimenos takoskyra. Kadangi rajonas yra dviejų upių takoskyroje, rajone tekančios upės yra nedidelės. Didžiausia iš jų – Šventoji, tekanti šiaurės vakarine rajono teritorijos dalimi. Vidutinis upių tinklo tankis yra apie 0,8 km/km², t.y. į vieną juostą surištų upių ir upelių bendras ilgis siektų 1000 km. Per metus upeliais nuteka vidutiniškai 0,3 km³ vandens. Dar kita tiek vandens į šiaurinį rajono pakraštį atplukdo Šventoji iš svetur – Zarasų ir Rokiškio rajonų.

1.3.16. **Tvenkiniai.** Rajone yra 13 tvenkinių, kurių hidrotechniniai statiniai įtraukti į potencialiai pavojingų hidrotechninių statinių sąrašą. Šie tvenkiniai užima 251,8 ha plotą. Paminėtini - Utenos (101,0 ha) ant Rašės upės, Nemeikščių (82,4 ha) ant Krašunos upės, Biliakiemio (9,2 ha) ant Šeduikio upės.

Potencialiai pavojingų hidrotechnikos statinių Utenos rajone sąrašas pateikiamas **Plano 5 priede.**

1.3.17. **Pavojingi objektai.** Savivaldybės teritorijoje pavojingų objektų kriterijus atitinkančių įmonių ar kitų objektų nėra, tačiau per savivaldybės teritoriją yra nutiestas AB „Amber Grid“ eksploatuojamas dujotiekis, UAB „Rokiškio pieno gamyba“, UAB „Švyturys–Utenos alus“ Utenos alaus darykla, UAB „Biovela-Utenos mėsa“ naudojamas azotas. Rajone yra 27 gaisrų ir sprogimų atžvilgiu pavojingos įmonės, iš kurių pavojingiausios – naftos produktų saugyklos

degalinėse ir įmonėse, kur sukauptas didžiausias naftos produktų kiekis. 21 rajono degalinėje sandėliuojama apie 1 025 m³ benzino, 825 m³ dyzelinio kuro, 89,3 tonas suskystintų dujų. 18 degalinių yra miesto teritorijoje arba prie pat miesto ribos, 7 iš jų įrengtos įmonėse. UAB „Utenos šilumos tinklai“ sandėliuojamas rezervinis kuras mazutas.

Padidinto pavojingumo objektų Utenos rajone sąrašas pateikiamas **Plano 6 priede**.

1.3.16. Žmonių susibūrimo vietos. Viešos vietos, kur gali vykti žmonių sambūriai: Utenos daugiaviečių sporto centras (K. Donelaičio g. 38, Utena); Utenos kūno kultūros ir sporto centro sporto salė (J. Basanavičiaus g. 59, Utena); Utenio aikštė; Utenos kultūros centras (Aušros g. 49, Utena); „Utenio stadionas“ (Užpalių g. 100, Utena); Rašės hipodromas (Užpalių g. 97, Utena); Dauniškio parkas; Utenėlės parkas (tarp Utenėlės upelio ir Basanavičiaus g. - Kupiškio g. sankryžos, buvęs Senasis miesto parkas).

1.4. Plane vartojamos sąvokos:

1.4.1. **atsakinga institucija** – tarnyba, įmonė ar įstaiga, kuri, atsižvelgiant į veiklos sritį ir gresiančios ar susidariusios savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos pobūdį, kompetentinga reaguoti, kad būtų užkirstas ar sumažintas konkretaus įvykio, ekstremaliojo įvykio ar ekstremaliosios situacijos poveikis ir padariniai;

1.4.2. **avarija** – netikėtas įvykis, sukėlęs sprogimą, gaisrą, statinių visišką ar dalinį sugriovimą, technologinio proceso nuostolingą sutrikimą, sunkų grupinį nelaimingą atsitikimą, pavojingų medžiagų išsiveržimą į aplinką, kai padaroma žala žmonėms ar aplinkai įvykio vietoje ar už jo ribų;

1.4.3. **branduolinė sauga** – visuma teisinių, organizacinių ir techninių priemonių ir branduolinės energetikos objektą eksploatuojančios organizacijos ar kitą veiklą su branduolinėmis ir (arba) branduolinio kuro ciklo medžiagomis vykdančių asmenų ir (ar) jų darbuotojų kompetencijų, garantuojančių tinkamą branduolinės energetikos objektų eksploatavimo ar atitinkamos veiklos sąlygų užtikrinimą, avarių išvengimą (prevenciją) ar jų padarinių sušvelninimą, įskaitant atitinkamas radiacinės saugos priemones, siekiant užtikrinti žmonių ir aplinkos apsaugą nuo žalingo jonizuojančiosios spinduliuotės poveikio;

1.4.4. **branduolinė avarija** – grandininės branduolių dalijimosi reakcijos aktyviojoje branduolinio reaktoriaus zonoje kontrolės ir valdymo sutrikimas, kritinės masės susidarymas įkraunant, perkraunant, pervežant ir (ar) saugant branduolinį kurą ar kitas branduolines medžiagas, šilumos mainų sutrikimai, sukėlę branduolinio kuro elementų pažeidimą, neleistiną radionuklidų išmetimą ar jonizuojančiosios spinduliuotės sklidimą į darbo ar gamtinę aplinką ir (ar) ribines dozes viršijančią darbuotojų apšvitą ir (ar) galintys sukelti žalingą poveikį žmonėms ir (ar) gamtinei aplinkai;

1.4.5. **branduolinės energetikos objektas** – branduolinė (atominė) elektrinė, branduolinės (atominės) elektrinės energijos blokas, neenergetinis branduolinis reaktorius, branduolinių medžiagų saugykla, radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginys;

1.4.6. **civilinė sauga** – veikla, apimanti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir gyventojų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms, veiksmus joms gresiant ar susidarius, ekstremaliųjų situacijų likvidavimą ir jų padarinių šalinimą;

1.4.7. **civilinės saugos sistemos parengtis** – civilinės saugos sistemos subjektų pasirengimas reaguoti į susidariusią ekstremaliąją situaciją;

1.4.8. **civilinės saugos pratybos** – valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų mokymas ir civilinės saugos sistemos parengties patikrinimas, kai tariamomis ekstremaliosiomis sąlygomis tikrinami veiksmai ir procedūros, numatytos ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose, tobulinami valdymo įgūdžiai, mokomasi praktiškai organizuoti gyventojų ir turto apsaugą nuo ekstremaliųjų situacijų poveikio ir atlikti gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotinus darbus, likviduoti įvykius, ekstremaliuosius įvykius ar ekstremaliąsias situacijas ir šalinti jų padarinius;

1.4.9. **degazacija** – paskleistų nuodingų medžiagų neutralizavimas;

1.4.10. **demerkurizacija** – tai gyvsidabrio, jo junginių, garų šalinimas iš aplinkos;

1.4.11. **deratizacija** (graužikų kontrolė) – tai priemonių kompleksas, apimantis profilaktiką, stebėjimą, atbaidymą, naikinimą, naudojant specialius metodus ir priemones;

1.4.12. **dezaktyvacija** – radioaktyviųjų medžiagų pašalinimas nuo aplinkos objektų, iš terpių, taip pat ir iš žmogaus organizmo;

1.4.13. **dezinfekcija** – patogeninių mikroorganizmų pašalinimas nuo aplinkos (daiktų, statybinių konstrukcijų, baldų, transporto priemonių ir kt. paviršiaus) ir jų sunaikinimas naudojant specialius metodus bei priemones;

1.4.14. **dezinssekcija** (vabzdžių kontrolė) – tai priemonių kompleksas, apimantis profilaktiką, stebėjimą, atbaidymą, naikinimą, naudojant specialius metodus ir priemones;

1.4.15. **didelė pramoninė avarija** – dėl nekontroliuojamos padėties eksploatuojant pavojingą objektą įvykstantis nenumatytas staigus įvykis (sprogimas, gaisras arba didelio kiekio pavojingųjų medžiagų išsiveržimas į aplinką), kuris sukelia tiesioginį ar uždelstą didelį pavojų gyventojams ir (ar) aplinkai pavojingajame objekte ar už jo ribų ir kuris yra susijęs su viena ar keliomis pavojingosiomis medžiagomis;

1.4.16. **ekstremalioji situacija** – dėl ekstremaliojo įvykio susidariusi padėtis, kuri gali sukelti staigų didelį pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, turtui, aplinkai arba gyventojų žūtį, sužalojimą ar padaryti kitą žalą;

1.4.17. **ekstremalusis įvykis** – nustatytus kriterijus atitinkantis, pasiekęs ar viršijęs gamtinis, techninis, ekologinis ar socialinis įvykis, kuris kelia pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, jų socialinėms sąlygoms, turtui ir (ar) aplinkai;

1.4.18. **ekstremalių situacijų komisija** – iš valstybės politikų, valstybės ir (ar) savivaldybių institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojų ir (ar) darbuotojų, profesinės karo tarnybos karių sudaroma nuolatinė komisija, koordinuojanti ekstremaliųjų situacijų prevenciją, valdymą, likvidavimą ir padarinių šalinimą;

1.4.19. **ekstremaliojo įvykio kriterijai** – stebėjimais ir skaičiavimais nustatyti arba tarptautinėje praktikoje naudojami fizikiniai, cheminiai, geografiniai, medicininiai, socialiniai ar kiti įvykio mastą, padarinius ar faktą apibūdinantys dydžiai arba aplinkybės (kritinės ribos), kuriuos atitinkantis, pasiekęs ar viršijęs įvykis laikomas ekstremalioju;

1.4.20. **ekstremaliosios situacijos židinys** – vieta, kurioje įvyko įvykis ar ekstremalusis įvykis, ir teritorija, apimanti didžiausio pavojaus sritį apie tų įvykių vietą, kurioje gresia įvykio ar ekstremaliojo įvykio veiksnių pavojai ten esančių gyventojų sveikatai ir (ar) gyvybei, turtui ir (ar) aplinkai;

1.4.21. **ekstremaliųjų situacijų operacijų centras** (toliau – **operacijų centras**) – iš valstybės ir (ar) savivaldybių institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojų ir (ar) darbuotojų, ūkio subjektų darbuotojų sudaromas organas, vykdamas ekstremaliųjų situacijų prevenciją, užtikrinantis ekstremalių situacijų komisijos priimtų sprendimų įgyvendinimą, organizuojantis ir koordinuojantis įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų likvidavimą, padarinių šalinimą, gyventojų ir turto gelbėjimą;

1.4.22. **ekstremaliosios situacijos operacijų vadovas** (toliau – **operacijų vadovas**) – civilinės saugos sistemos subjekto valstybės tarnautojas, darbuotojas ar valstybės politikas, paskirtas vadovauti visoms civilinės saugos sistemos pajėgoms, dalyvaujančioms likviduojant ekstremaliąjį įvykį ar ekstremaliąją situaciją ir šalinant jų padarinius ekstremaliosios situacijos židinyje;

1.4.23. **ekstremaliųjų situacijų prevencija** – kryptingai vykdoma pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms priemonių visuma, kad būtų išvengta ekstremaliųjų situacijų arba mažėtų jų galimybė, o susidarius ekstremaliajai situacijai būtų kuo mažiau pakenkta gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų veiklai, turtui ir aplinkai;

1.4.24. **ekstremaliųjų situacijų valdymo planas** – dokumentas, kuriuo reglamentuojamas materialinių ir žmogiškųjų išteklių sutelkimas ir valdymas gresiant ar susidarius ekstremaliosioms situacijoms;

1.4.25. **galimas pavojus** – tai prognozuojama tikėtinių įvykių, ekstremaliųjų įvykių ar dėl jų galimų ekstremaliųjų situacijų keliamą grėsmę žmonių sveikatai ar gyvybei, turtui, gyvenimo sąlygoms, ūkinei veiklai ir (ar) aplinkai;

1.4.26. **galutinis sanitarinis švarinimas** – galutinis taršos pašalinimas nuo nukentėjusių žmonių, atliekamas sanitarinio švarinimo punktuose;

1.4.27. **gelbėjimo darbai** – veiksmai, kuriais įvykių, ekstremaliųjų įvykių ar ekstremaliųjų situacijų metu siekiama išgelbėti gyventojų gyvybes, sveikatą ir turtą, suteikti jiems pirmąją medicinos pagalbą ir (ar) nugabenti juos į sveikatos priežiūros įstaigas, taip pat apsaugoti aplinką;

1.4.28. **gelbėjimo darbų vadovas** – civilinės saugos sistemos pajėgų valstybės tarnautojas ar darbuotojas, iki operacijų vadovo paskyrimo ekstremaliosios situacijos židinyje vadovaujantis gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotiniams darbams, taip pat įvykio, ekstremaliojo įvykio likvidavimo ir jų padarinių šalinimo darbams;

1.4.29. **gyventojas** – fizinis asmuo, esantis Lietuvos Respublikos teritorijoje;

1.4.30. **gyventojų evakavimas** – dėl gresiančios ar susidariusios ekstremaliosios situacijos organizuotas gyventojų perkėlimas iš teritorijų, kuriose pavojinga gyventi ir dirbti, į kitas teritorijas, laikinai suteikiant jiems gyvenamąsias patalpas;

1.4.31. **griūtis** – nevaldomas įvykis, kurio metu konstrukcija suyra arba deformuojasi ir nebetinka nustatytai paskirčiai;

1.4.32. **informacijos teikėjai** – valstybės ir savivaldybių institucijos, tarnybos, įmonės ir įstaigos, kurios pagal kompetenciją ir veiklos pobūdį atsakingos už informacijos apie įvykį, ekstremaliųjų įvykių ar ekstremaliąją situaciją teikimą savivaldybės administracijai, taip pat atsakingi ūkio subjektai;

1.4.33. **ypatingas statinys** – statinys, kuriame naudojamos ar saugomos pavojingos medžiagos (pagal nustatytus jų ribinius kiekius); statinys, kuriame yra potencialiai pavojingų įrenginių ar atliekami potencialiai pavojingi darbai; sudėtingos konstrukcijos ir sudėtingų technologijų statinys (pagal normatyviniais statybos techniniais dokumentais nustatytus sudėtingumo požymius ir techninius parametrus); visuomenės poreikiams naudojamas pastatas, kuriame vienu metu būna daugiau kaip 100 žmonių; aukštybinis (daugiau kaip 5 aukštų) daugiabutis gyvenamasis namas; kultūros paveldo statinys. Ypatingų statinių kategorijai priskiriamų statinių sąrašą tvirtina Vyriausybės įgaliota institucija;

1.4.34. **įvykis** – ekstremaliojo įvykio kriterijų neatitinkantis, nepasiekęs gamtinis, techninis, ekologinis ar socialinis įvykis, keliantis pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, jų socialinėms sąlygoms, turtui ir (ar) aplinkai;

1.4.35. **jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinis** – aparatas, radioaktyvioji medžiaga, įrenginys, gaminys arba prekė, skleidžiantys arba galintys skleisti jonizuojančiąją spinduliuotę;

1.4.36. **karas** – paskelbtas karas ar bet kuris kitas tarptautinis ginkluotas konfliktas, kurio dalyvė yra Lietuvos Respublika;

1.4.37. **karo padėtis** – Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir Karo padėties įstatymo nustatyta ypatinga teisinė padėtis, kuri įvedama prireikus ginti Tėvynę ginkluoto užpuolimo ar jo grėsmės atveju, kai kyla grėsmė Lietuvos valstybės suverenumui ar jos teritorijos vientisumui, arba prireikus vykdyti Lietuvos valstybės tarptautinius įsipareigojimus siekiant užtikrinti valstybės gynybą ir kitas gyvybiškai svarbias valstybės funkcijas karo metu;

1.4.38. **kita įstaiga** – socialinėje, švietimo, mokslo, kultūros, sporto srityse veikiantis juridinis asmuo, kurio veiklos tikslas – tenkinti tam tikrus viešuosius interesus, išskyrus valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas;

1.4.39. **kolektyvinės apsaugos statinys** – statinys ar patalpa, kurią ekstremaliųjų situacijų ar karo metu galima pritaikyti gyventojams apsaugoti nuo atsiradusių gyvybei ar sveikatai pavojingų veiksnių;

1.4.40. **neatidėliotini darbai** – veiksmai, užtikrinantys gelbėjimo, paieškos darbų vykdymą, turto išsaugojimą, sanitarinį švarinimą ir būtiniausių gyvenimo sąlygų atkūrimą įvykių, ekstremaliųjų įvykių ar ekstremaliųjų situacijų metu;

1.4.41. **materialiniai ištekliai** – nekilnojamas turtas, transporto priemonės, statybinės medžiagos ir kiti ištekliai, kurie teisės aktų nustatyta tvarka gali būti panaudoti gresiančioms ar susidariusioms ekstremaliosioms situacijoms likviduoti ir jų padariniams šalinti, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų veiklai palaikyti ir atkurti;

1.4.42. **paieškos darbai** – veiksmai, kuriais siekiama surasti įvykių, ekstremaliųjų įvykių ar ekstremaliųjų situacijų metu dingusius, pasiklydusius ar nukentėjusius gyventojus, patyrusius avariją laivus ir orlaivius;

1.4.43. **paliktasis jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinis** – uždarys jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinis, kurio aktyvumo lygis jo nustatymo metu yra didesnis už teisės aktuose nustatytus nereguliuojamosios veiklos kriterijus, tačiau kuris nėra kontrolės objektas dėl to, kad niekada juo nebuvo, arba dėl to, kad buvo paliktas, pamestas, laikomas ne vietoje, pavogtas ar perduotas kitam licencijos ar laikinojo leidimo turėtojui apie tai tinkamai nepranešus įgaliotajai institucijai ir apie tai neinformavus jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinio gavėjo;

1.4.44. **pavojingasis objektas** – visa veiklos vykdytojo valdoma teritorija, įskaitant įprastą ir susijusią joje esančią infrastruktūrą ar vykdomą veiklą, kurios viename ar keliuose įrenginiuose yra pavojingųjų medžiagų;

1.4.45. **pavojingoji medžiaga** – medžiaga, mišinys ar preparatas, nurodytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta sąraše arba atitinkantis nustatytus kriterijus ir esantis žaliavų, gaminių, šalutinių produktų, liekanų ar tarpinių produktų pavidalo, įskaitant medžiagas, kurios gali susidaryti kilus avarijai;

1.4.46. **pavojingos ir ypač pavojingos užkrečiamosios ligos** – tai tokios infekcinės ligos, dėl kurių ligoniai ir asmenys, turėję kontaktą ar įtariamai sergantys, tokių ligų sukėlėjų nešiotojai yra hospitalizuojami, izoliuojami, tiriami ir (ar) gydomi privalomai;

1.4.47. **perspėjimo sistema** – visuma organizacinių ir techninių priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti garsinio perspėjamojo civilinės saugos signalo davimą ir (ar) informacijos apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją, galimus padarinius, jų šalinimo priemones ir apsaugojimo nuo ekstremaliosios situacijos būdus perdavimą gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams;

1.4.48. **pirminis sanitarinis švarinimas** – pradinis neatidėliotinas sanitarinis švarinimas „šiltojoje“ zonoje, kuris, įtarus taršą, yra atliekamas nukentėjusiems, siekiant jiems sumažinti pavojingų medžiagų kiekį;

1.4.49. **psichologinė pagalba** – sąlyginai neilgos trukmės, tarpasmeniniu bendravimu ir teorinėmis žiniomis pagrįsta pagalba asmenims, turintiems psichologinių problemų, taikant specialias numatytas psichologines priemones bei atitinkamus medikamentus (ji reikalinga, siekiant užkirsti, kad žmogus nekeltų grėsmės sau ir aplinkiniams, kai jo stiprūs išgyvenimai sukelia emocinę įtampą, nerimą, sutrikdo jo psichinę pusiausvyrą, galimybę veikti, bendrauti su aplinkiniais);

1.4.50. **radiacinė sauga** – visuma teisinių, organizacinių ir techninių priemonių, kurių tikslas – užtikrinti žmonių ir aplinkos apsaugą nuo žalingo jonizuojančiosios spinduliuotės poveikio;

1.4.51. **radioaktyvioji medžiaga** – medžiaga, kurioje yra vienas arba daugiau radionuklidų ir kurių aktyvumas arba savitasis aktyvumas viršija teisės aktuose nustatytą vertę;

1.4.52. **radioaktyviosios atliekos** – panaudotas branduolinis kuras ir kitos pakartotinai naudoti neskirtos radionuklidais užterštos ar turinčios jų savo sudėtyje medžiagos, kurių radionuklidų koncentracija arba aktyvumas viršija nekontroliuojamuosius radioaktyvumo lygius;

1.4.53. **radioaktyvusis užterštumas** – medžiagos, jos paviršiaus ar aplinkos, taip pat žmogaus (išorinis odos ir vidinis) užterštumas radioaktyviosiomis medžiagomis;

1.4.54. **radiologinė avarija** – dėl įrenginių gedimo, technologinio proceso pažeidimų ar kitų priežasčių kilęs neįprastasis įvykis, dėl kurio esamų ar galimų padarinių būtina imtis neatidėliotinų veiksmų, siekiant sumažinti jonizuojančiosios spinduliuotės žalingo poveikio riziką žmonėms, jų turtui ar aplinkai;

1.4.55. **radiologinis incidentas** – neįprastasis įvykis, kilęs dėl įrenginių gedimo, technologinio proceso pažeidimų ar kitų priežasčių, arba įvykis, sukeltas piktavališkais tikslais ar atsiradęs dėl neteisėtos veiklos, tačiau neatitinkantis radiologinės avarijos kriterijų;

1.4.56. **remianti institucija** – valstybės ar savivaldybės įstaiga ar įmonė, kuri padeda atsakingai institucijai likviduoti savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją bei šalinti jos padarinius, telkti turimus materialinius ir žmogiškuosius išteklius;

1.4.57. **rizikos analizė** – tai metodologinis galimų pavojų, ekstremaliųjų situacijų atpažinimas ir jų keliamos rizikos dydžio nustatymas;

1.4.58. **protrūkis** – staigus užkrečiamųjų ligų išplitimas, apėmęs riboto skaičiaus žmonių

arba gyvūnų grupę ir (ar) ribotą teritoriją;

1.4.59. **sanitarinis švarinimas** (kenksmingumo pašalinimas) – taršos sumažinimas ar pašalinimas nuo nukentėjusiojo kūno, aprangos iki nepavojingo žmogui ar aplinkai lygio;

1.4.60. **slėptuvė** – specialiosios paskirties statinys arba specialiai įrengta patalpa gyventojams, kurie užtikrina valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų veiklą ekstremaliųjų situacijų ar karo metu, apsaugoti nuo atsiradusių gyvybei ar sveikatai pavojingų veiksnių;

1.4.61. **statinys** – pastatas arba inžinerinis statinys, turintis laikančiąsias konstrukcijas, kurios visos (ar jų dalis) sumontuotos statybos vietoje atliekant statybos darbus, ir kuris yra nekilnojamas daiktas;

1.4.62. **statinio avarija (toliau – avarija)** yra statinio ar jo dalies, konstrukcijų elementų, pertvarų ar ramsčių nevaldoma griūtis, taip pat žemės nuošliaužos statinio pagrindą ribojančiuose šlaituose, statybų iškasose ar pylimuose;

1.4.63. **statybinė konstrukcija** – pastatų ir inžinerinių statinių (inžinerinių tinklų, tiltų, kelių ir pan.) elementai; statybų pastoliai, klojiniai ir išramstymai, kurių griūtis gali būti žmonių traumavimo arba kitų konstrukcijų griūties priežastis;

1.4.64. **terorizmas** - organizuotų grupuočių sistemingas grasinimas ar nenuspėjamo smurto naudojimas siekiant ideologinių tikslų. Pagrindinis terorizmo taikiny – civiliai gyventojai, o pagrindinis ginklas – baimė;

1.4.65. **ūkio subjektas** – Lietuvos Respublikoje įregistruotas ir gamybinę, komercinę, finansinę ar kitokią ūkinę veiklą vykdančias juridinis asmuo, užsienio juridinio asmens filialas ar atstovybė;

1.4.66. **užkrečiamosios ligos židiny** – užkrečiamąją ligą sergantis asmuo arba šio asmens ar sukėlėjo nešiotojo buvimo vieta ir jos aplinka, kurioje užkrečiamųjų ligų sukėlėjai gali plisti, taip pat vietovė, kurioje užkrečiamųjų ligų sukėlėjai egzistuoja, nesvarbu, ar joje būna žmogus;

1.4.67. **užkrėsta teritorija** – nustatytų ribų teritorija, kurioje dėl pavojingų ar ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų sukėlėjų ar jų plitimo ypatumų nuolat ar ribotą laiką išlieka galimybė užsikrėsti šiomis ligomis;

1.4.68. **valstybinės reikšmės objektas** – valstybės institucija, įmonė, ūkio, energetikos, transporto, telekomunikacijų ar kitas infrastruktūros objektas, neatsižvelgiant į jo nuosavybės formą, kurio kontrolės ar funkcionavimo sutrikimas arba sutrikdymas keltų pavojų ar padarytų didelę žalą nacionaliniam saugumui – sutrikdytą valstybės valdymą, ūkio sistemos, valstybei svarbios ūkio šakos ar infrastruktūros funkcionavimą arba kuris karo, antpuolių ar teroro aktų metu gali būti pasirinktas kaip taikiny ir dėl to tapti ekstremaliosios situacijos židiniu;

1.4.69. **veiklos vykdytojas** – pavojingojo objekto, įrenginio savininkas arba valdytojas.

Kitos Plane vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatyme, Lietuvos Respublikos nepaprastosios padėties įstatyme bei kituose Lietuvos Respublikos įstatimuose bei teisės aktuose vartojamas sąvokas.

II. GRESIANČIOS EKSTREMALIOSIOS SITUACIJOS

2.1. Gamtiniai ir žmogaus veiklos sukelti (techniniai, ekologiniai ir socialiniai) įvykiai, ekstremalieji įvykiai, kurie gali sukelti ekstremaliąją situaciją savivaldybės teritorijoje ir už jos ribų, turėti padarinių (poveikį) atskiroms savivaldybės vietovėms ir (ar) visai savivaldybės teritorijai: gyventojų gyvybei ar sveikatai, turtui, aplinkai, būtiniausioms gyvenimo (veiklos) sąlygoms ir sukelti savivaldybės ar valstybės lygio ekstremaliąją situaciją:

2.1.1. **gamtinio pobūdžio** - geologinis reiškinys (žemės drebėjimas, karstinis reiškinys, nuošliauža, sufozinis reiškinys), stichiniai meteorologiniai reiškiniai (maksimalus vėjo greitis, smarkus lietus, kruša, smarkus snygis, pūga, lijundra, smarkus sudėtinis apšalas, speigas, tirštas rūkas, šalna aktyviosios augalų vegetacijos laikotarpiu, kaitra, sausra aktyviosios augalų vegetacijos laikotarpiu), katastrofinis meteorologinis reiškinys (uraganas, labai smarkus lietus, labai smarkus snygis, labai smarki pūga, smarkus speigas), stichinis hidrologinis reiškinys (stichinis vandens lygis (vandens lygio pakilimas ar nusekimas), stichinis potvynis), katastrofinis hidrologinis reiškinys (katastrofinis vandens lygio pakilimas, katastrofinis potvynis), pavojingos užkrečiamosios ligos,

gyvūnų ligos, vabzdžių antplūdis, augalų ligos, žuvų dusimas, laukinių žvėrių ir paukščių badas;

2.1.2. techninio pobūdžio - transporto įvykiai, susiję su jūros ar vidaus vandenu laivo naudojimu, aviacija, geležinkelių transportu bei automobilių kelių eismu, įvykiais transportuojant pavojingą krovinį, įvykiai pramonėje ir energetikos sistemoje, hidrotechnikos statinių (įrenginių) komunalinių sistemų avarijos ir (ar) gedimai, ryšių paslaugų teikimo vartotojams sutrikimai;

2.1.3. ekologinio pobūdžio – aplinkos oro, vandens užterštumas, Grunto, dirvožemio užterštumas arba kitoks jam padarytas poveikis, tarša branduolinėmis ir (ar) radioaktyviosiomis medžiagomis, naftos produktais;

2.1.4. socialinio pobūdžio - visuomenės neramumai, susibūrimai, riaušės, blokados, provokacijos, streikai, sabotazas, diversijos, nusikaltimai, nusikalstami neramumai, gaujų siautėjimas, kariniai veiksmai Lietuvos Respublikos ar kaimyninės valstybės teritorijoje, maištas, sukilimas, žmonių grobimas, įkaitų paėmimas, teroristiniai išpuoliai;

2.1.5. kiti įvykiai, ekstremalieji įvykiai – žmonių sveikatos sutrikimai, panika, traumos, mirties atvejai dėl užsikrėtimo, apsinuodijimo ar fizinio poveikio, gaisro keliamas pavojus, užsidegimo ar degimo grėsmė, pavojingas radinys, pavojus sunaikinti kultūros vertybę ar jos sunaikinimas, įvykis, keliantis pavojų saugomiems objektams bei kitas įvykis, dėl kurio gali susidaryti ar susidaro ekstremalioji situacija.

2.2. Atlikus Utenos rajono savivaldybės galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizę, nustatyti galimi pavojai, įvertintas ekstremaliųjų situacijų rizikos (toliau – rizika) lygis savivaldybės teritorijoje. Galimas pavojus suprantamas kaip galimų įvykių, ekstremaliųjų įvykių, ekstremaliųjų situacijų keliamas grėsmė gyventojų gyvybei ar sveikatai, turtui ir (arba) aplinkai.

2.3. Galimi pavojų ir rizikos šaltiniai savivaldybėje prioriteto tvarka, pagal jų bendrą rizikos lygį:

Rizikos lygis	Nustatyti galimi pavojai ir rizikos
2.3.1. Labai didelė rizika	uraganas, labai smarki audra, viesulas, škvalas
2.3.2. Didelė rizika	2.3.2.1. miškų, durpynų, atvirų teritorijų gaisrai
	2.3.2.2. įvykiai, susiję su nusikalstama veikla, teroristiniai išpuoliai
	2.3.2.3. smarkus snygis, smarki pūga
	2.3.2.4. tarša radioaktyviosiomis medžiagomis, pavojingas radioaktyvus radinys ir kitos radiologinės avarijos ir įvykiai
	2.3.2.5. gaisrai ir (ar) sprogimai, kurie gali sukelti daugelio gyventojų sužalojimus
	2.3.2.6. pavojingos ar ypač pavojingos užkrečiamosios ligos (epidemijos ir (ar) pandemijos, bioterorizmas), ūmios ir lėtinės ligos
	2.3.2.7. pavojingas radinys
	2.3.2.8. gyvūnų pavojingos užkrečiamos ligos (epizotijos)
	2.3.2.9. elektros energijos tiekimo sutrikimai ir (ar) gedimai
	2.3.2.10. šilumos energijos tiekimo sutrikimai ir (ar) gedimai
	2.3.2.11. transporto avarijos (įvykiai susiję su aviacija, geležinkelių transporto ir automobilių kelių eismu)
	2.3.2.12. masinis užsieniečių antplūdis
	2.3.2.13. hidrotechnikos statinių (įrenginių) avarijos ir (ar) gedimai
	2.3.2.14. branduolinės avarijos
2.3.3. Vidutinė	2.3.3.1. sausra (kaitra)

Rizikos lygis	Nustatyti galimi pavojai ir rizikos
rizika	2.3.3.2. smarkus, ilgai trunkantis lietus, potvynis, polaidis
	2.3.3.3. smarki lijundra, smarkus sudėtinis apšalas, šlapio sniego apdraba
	2.3.3.4. speigas (didelis šaltis)
	2.3.3.5. masiniai neramumai
	2.3.3.6. didelės pramoninės avarijos
	2.3.3.7. kibernetinės atakos
	2.3.3.8. dujų tiekimo sutrikimai
	2.3.3.9. kenksmingos augalų ligos, kenksmingųjų organizmų židiniai
	2.3.3.10. komunalinių sistemų nutraukimas ir (ar) gedimai
	2.3.3.11. įkaitų paėmimas
	2.3.4. Priimtina rizika

2.4. Įvertinus 27 potencialius pavojų ir rizikos šaltinius, galinčius sukelti įvyki, ekstremalų įvyki ir (ar) ekstremaliąją situaciją savivaldybės teritorijoje, nustatyta, kad 1 galimas pavojus yra labai didelės rizikos, 14 galimų pavojų yra didelės rizikos, 11 galimų pavojų – vidutinės rizikos. 1 galimų pavojų ir rizikos šaltinių rizikos lygis nedidelis (priimtinas), tačiau įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir (ar) ekstremaliųjų situacijų galimybė išlieka.

2.5. Savivaldybės galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizė pateikta **Plano 2 priede**.

III. PERSPĖJIMO IR VISUOMENĖS INFORMAVIMO APIE GRESIANČIĄ AR SUSIDARIUSIĄ EKSTREMALIĄ SITUACIJĄ ORGANIZAVIMAS

3.1. Savivaldybės gyventojų, savivaldybės teritorijoje esančių valstybės ir savivaldybės institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų (toliau – civilinės saugos sistemos subjektai) perspėjimas ir informavimas apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją organizuojamas vadovaujantis Perspėjimo apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją priemonės, gyventojų, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų perspėjimo apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją ir informavimo civilinės saugos klausimais tvarkos aprašu, patvirtintu Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2015 m. rugpjūčio 14 d. įsakymu Nr. 1-230 „Dėl Perspėjimo apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją priemonių, gyventojų, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų perspėjimo apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją ir informavimo civilinės saugos klausimais tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Perspėjimo aprašas).

3.2. Informaciją apie savivaldybėje gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją, jos padarinių šalinimo darbus ir vykdomas priemones gyventojų ir turto apsaugai užtikrinti visuomenei teikia savivaldybės ekstremaliųjų situacijų komisija (toliau – ESK). Viešąją informaciją teikia ESK arba ESK vadovo paskirtas asmuo ar pareigūnas.

3.3. Savivaldybės gyventojų, savivaldybės civilinės saugos sistemos subjektų perspėjimą ir informavimą apie įvyki, ekstremalų įvyki ir (ar) ekstremaliąją situaciją, galimus jos padarinius, jų šalinimo priemones bei apsisaugojimo būdus organizuoja, visuomenei informaciją apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją, galimus jos padarinius ir apsisaugojimo nuo ekstremaliosios situacijos būdus rengia savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centras (toliau – ESOC) (Informacijos valdymo ir visuomenės informavimo grupė).

3.4. Tiesioginį gyventojų ir civilinės saugos sistemos subjektų perspėjimą ir informavimą

vykdo:

3.4.1. **valstybės lygiu** – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PAGD) Civilinės saugos valdybos (toliau – CSV) Situacijų koordinavimo skyrius (toliau – SKS);

3.4.2. **savivaldybės lygiu** – savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimu įgaliotas savivaldybės administracijos struktūrinis padalinys.

3.5. Gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams perspėti apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją naudojama:

3.5.1. Perspėjimo sirenomis sistema (toliau – PSS);

3.5.2. Gyventojų perspėjimo ir informavimo, naudojant viešųjų judriojo telefono ryšio paslaugų teikėjų tinklų infrastruktūrą, sistema (toliau – GPIS), perduodant trumpąjį perspėjimo pranešimą.

3.6. Skubi informacija apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją, kuri leistų imtis priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti, perduodama gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams (toliau – pranešimas apie įvykį) per Lietuvos nacionalinį radiją ir televiziją, kitų transliuotojų, su kuriais pasirašyti bendradarbiavimo susitarimai dėl gyventojų perspėjimo ir informavimo apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją, radijo ir (ar) televizijos programas, taip pat ir per elektronines sirenas, vidines avarinio įgarsinimo sistemas. Pranešimas apie įvykį perduodamas nedelsiant (iš karto) panaudojus PSS. Taip pat pranešimas apie įvykį, esant techninėms galimybėms, gali būti skelbiamas švieslentėse, interneto svetainėse, socialiniuose tinkluose.

3.7. **Gyventojai ir civilinės saugos sistemos subjektai valstybės lygiu perspėjami ir informuojami** gavus valstybės ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo, PAGD direktoriaus arba PAGD CSV viršininko, jei bus naudojama tik GPIS, nurodymus. Ne vėliau kaip 3 min. nuo įspėjamojo garsinio signalo perdavimo pradžios gyventojai informuojami per Lietuvos nacionalinį radiją ir televiziją, kitus transliuotojus, jei su jais pasirašyti atitinkami susitarimai dėl gyventojų informavimo ekstremaliųjų situacijų atvejais.

3.7.1. PAGD CSV SKS specialistas, gavęs nurodymą perspėti gyventojus ir civilinės saugos sistemos subjektus, teisės aktų nustatyta tvarka, informaciją apie įvykį, pranešimo tekstą ir rekomendacijas gyventojams pateikia APGV CSS įgaliotam darbuotojui.

3.7.2. APGV CSS darbuotojas, gavęs PAGD CSV SKS vyriausiojo arba vyresniojo specialisto (toliau – specialistas) nurodymą perspėti ir informuoti gyventojus ir civilinės saugos sistemos subjektus, duoda nurodymą savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotam civilinės saugos sistemos subjekto struktūriniam padalinii ar darbuotojui (toliau – įgaliotas asmuo) nurodytu laiku įjungti sirenas savivaldybėje, pateikia informaciją apie įvykį, pranešimo tekstą bei rekomendacijas gyventojams regioniniam transliuotojui ir savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotam asmeniui.

3.7.3. Savivaldybės struktūrinis padalinys arba darbuotojas, atsakingas už perspėjimą, gavęs APGV struktūrinio padalinio arba darbuotojo, atsakingo už perspėjimą, nurodymus perspėti gyventojus ir civilinės saugos sistemos subjektus per PSS privalo:

3.7.1. patikslinti sirenų įjungimo laiką;

3.7.2. priimti pranešimą apie įvykį;

3.7.3. informuoti savivaldybės administracijos direktorių, savo tiesioginį viršininką apie gautus nurodymus perspėti ir informuoti gyventojus ir civilinės saugos sistemos subjektus;

3.7.4. perspėti savivaldybės lygio suinteresuotus civilinės saugos sistemos subjektus;

3.7.5. pateikti vietiniam transliuotojui, esančiam savivaldybės teritorijoje, pranešimą apie įvykį ir nurodyti laiką, kada šis pranešimas privalo būti skelbiamas gyventojams;

3.7.6. organizuoti vietinio ir centralizuoto valdymo sirenų įjungimą ir (ar) pasiuntinių išsiuntimą nurodytu laiku;

3.7.7. esant galimybei kontroliuoti PSS ir GPIS veikimą;

3.7.8. informuoti APGV struktūrinį padalinį arba darbuotoją, atsakingą už perspėjimą, apie nurodymų įvykdymą;

3.7.9. įrašyti darbo žurnale gautus nurodymus ir aprašyti atliktus veiksmus.

3.8. **Gyventojai ir civilinės saugos sistemos subjektai savivaldybės lygiu perspėjami ir informuojami** gavus savivaldybės administracijos direktoriaus arba jo paskirto savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų vadovo nurodymus, arba savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimu įgalioto savivaldybės administracijos darbuotojo, jei bus naudojama tik GPIS, nurodymu.

3.9. LR Civilinės saugos įstatymas numato, kad viešosios informacijos skleidėjai privalo skelbti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų pranešimus apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją, galimus padarinius, jų šalinimo priemones ir apsisaugojimo nuo ekstremaliosios situacijos būdus.

3.10. Savivaldybės struktūrinio padalinio arba darbuotojo, atsakingos už perspėjimą veiksmai, gavus nurodymus perspėti gyventojus ir civilinės saugos sistemos subjektus per PSS:

3.10.1. patikslinti sirenų įjungimo datą ir laiką;

3.10.2. priimti administracijos direktoriaus arba savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų vadovo pasirašytą pranešimą apie įvykį ir trumpojo perspėjimo pranešimo tekstą;

3.10.3. perspėti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento SKS budinčios pamainos vyriausiąjį arba vyresnįjį specialistą ir APGV struktūrinį padalinį arba darbuotoją, atsakingą už perspėjimą;

3.10.4. pranešimą apie įvykį pateikti:

3.10.4.1. PAGD SKS budinčios pamainos vyriausiajam arba vyresniajam specialistui, kuris nurodytu laiku privalo pranešimą apie įvykį paskelbti per LRT;

3.10.4.2. APGV struktūrinio padalinio darbuotojui, atsakingam už perspėjimą, kuris privalo pranešimą apie įvykį pateikti regioniniam transliuotojui;

3.10.4.3. vietiniam transliuotojui, veikiančiam savivaldybės teritorijoje, nurodyti laiką, kada šis pranešimas privalo būti skelbiamas gyventojams;

3.10.5. perspėti savivaldybės lygio suinteresuotus civilinės saugos sistemos subjektus;

3.10.6. perduoti trumpąjį perspėjimo pranešimą, kurio perdavimo per GPIS pradžia turi sutapti su sirenų jungimo laiku. Pranešimas kartojamas 5 kartus. Pauzės tarp pranešimų trukmė – 1 min.;

3.10.7. organizuoti vietinio ir centralizuoto valdymo sirenų įjungimą ir (ar) pasiuntinių išsiuntimą nurodytu laiku;

3.10.8. esant galimybei kontroliuoti PSS ir GPIS veikimą;

3.10.9. informuoti nurodymus davusius asmenis apie nurodymų įvykdymą;

3.10.10. įrašyti darbo žurnale gautus nurodymus ir aprašyti atliktus veiksmus.

3.11. Savivaldybės administracijos direktoriaus įgalioto asmens veiksmai gavus APGV CSS darbuotojo nurodymą perspėti gyventojus ir savivaldybės lygio civilinės saugos sistemos subjektus:

3.11.1. patikrinti, ar teisingas identifikavimo kodas;

3.11.2. patikslinti sirenų įjungimo laiką;

3.11.3. gauti informaciją apie įvykį, pranešimo tekstą ir rekomendacijas gyventojams;

3.11.4. informuoti savivaldybės administracijos direktorių ir savo tiesioginį vadovą apie gautą nurodymą perspėti ir informuoti gyventojus ir civilinės saugos sistemos subjektus;

3.11.5. perspėti ir informuoti savivaldybės lygio civilinės saugos sistemos subjektus;

3.11.6. pateikti vietiniams transliuotojams informaciją apie įvykį, pranešimo tekstą ir rekomendacijas gyventojams ir nurodyti informacijos gyventojams paskelbimo laiką, kuris turi būti ne vėlesnis negu 3 min. nuo sirenų įjungimo pradžios;

3.11.7. nurodytu laiku įjungti centralizuoto valdymo elektros sirenas;

3.11.8. kontroliuoti perspėjimo sistemos veikimą;

3.11.9. informuoti APGV CSS darbuotoją, savivaldybės administracijos direktorių ir savo tiesioginį viršininką apie gyventojų ir civilinės saugos sistemos subjektų perspėjimą ir informavimą;

3.11.10. įrašyti darbo žurnale gautus nurodymus ir aprašyti atliktus veiksmus.

3.12. Perspėjimo sistemos aktyvavimo tvarka Utenos rajono savivaldybėje (schema) pateikta **Plano 7 priede**.

3.13. Informacijos (perspėjimo informacijos) priėmimas – perdavimas ekstremaliųjų

situacijų atvejais Utenos rajono savivaldybėje organizuojamas pagal **Plano 8 priede** pateiktą schemą.

3.14. Įvykus ekstremaliajam įvykiui ar susidarius ekstremaliajai situacijai, kai dėl ekstremaliojo įvykio susidariusi padėtis gali sukelti staigų didelį pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, turtui ar aplinkai arba gyventojų žūtį, sužalojimą ar padaryti kitą žalą, sprendimą perspėti gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus nedelsdamas priima gelbėjimo darbų vadovas.

3.15. Savivaldybės administracijos direktoriaus įgalioto asmens veiksmai gavus nurodymą perspėti ir informuoti gyventojus bei civilinės saugos sistemos subjektus, tačiau **dėl techninių kliūčių neveikiant perspėjimo ir informavimo sistemai:**

3.15.1. patikslinti pavojaus (avarijos, nelaimės ar pan.) pobūdį, vietą, laiką, priežastis ir aplinkybes, ar yra nukentėjusiųjų;

3.15.2. patikslinti, kokių veiksmų ir priemonių reikia imtis, siekiant apsaugoti gyventojus;

3.15.3. informuoti savivaldybės administracijos direktorių (ESK vadovą), gauti nurodymus;

3.15.4. informuoja APGV CSS darbuotoją, atsakingą už perspėjimo sistemos priežiūros organizavimą ir kontrolę;

3.15.5. organizuoja perspėjimą ir informavimą per pasiuntinius.

3.16. Esant būtinybei perspėti ir informuoti savivaldybės gyventojus bei civilinės saugos sistemos subjektus gali būti panaudoti specialiųjų tarnybų automobiliai su garsine signaline įranga, miesto ar miestelių bažnyčių varpai.

Sprendimą dėl šių priemonių panaudojimo priima savivaldybės ESK vadovas.

3.17. Priėmus sprendimą savivaldybės gyventojus bei civilinės saugos sistemos subjektus perspėti ir informuoti per pasiuntinius ar (ir) panaudojant specialiųjų tarnybų automobiliai su garsiniu signalu, savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotas asmuo perspėjimo ir informavimo tekstą bei kitą svarbią informaciją telefonu, elektroniniu paštu, per savivaldybės administracijos darbuotojus, policijos ekipažus su garsine įranga ar kitu būdu perduoda seniūnijų seniūnams.

3.18. Seniūnijų seniūnai perspėjimo ir informavimo tekstą bei kitą informaciją perduoda seniūnijų pasiuntiniams.

Informacijos apie įvykį, gresiantį ar įvykusį ekstremalųjį įvykį, gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją priėmimo ir perdavimo savivaldybės seniūnijose schemas bei atsakingų asmenų kontaktiniai duomenys pateikiami **Plano 9 priede**.

3.19. Vadovaujantis Perspėjimo aprašu ir atsižvelgiant į savivaldybės galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizę, parengiamos išankstinių pranešimų ir rekomendacijų gyventojams formos.

Išankstinių pranešimų ir rekomendacijų gyventojams formos pateikiamos **Plano 10 priede**.

3.20. PAGD prie VRM direktoriaus įsakymu gyventojams ir civilinės saugos sistemos subjektams perspėti apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją patvirtinti aštuoni civilinės saugos signalai (toliau – CS signalai): „Dėmesio visiems“, „Cheminiis pavojus“, „Radiacinis pavojus“, „Katastrofinis užtvindymas“, „Potvynio pavojus“, „Uragano pavojus“, „Oro pavojus“ ir „Perspėjimo sistemos patikrinimas“.

Gyventojų, civilinės saugos sistemos subjektų bei jų darbuotojų teisė ir pareiga – žinoti ir mokėti elgtis išgirdus atitinkamą CS signalą.

Išsamus CS signalų sąrašas bei jų reikšmės pateikiami **Plano 11 priede**.

3.21. Įvykus nesankcionuotam sirenų įjungimui, 3.7 ir 3.8. punktuose įvardinti padaliniai ir (ar) darbuotojai privalo nedelsdami imtis visų priemonių sirenomis išjungti bei gyventojams informuoti per savivaldybėje esančius regioninius ir vietinius transliuotojus, taip pat informuoti Bendrojo pagalbos centro teritorinį skyrį ir savivaldybės administraciją.

IV. INFORMACIJOS APIE ĮVYKĮ, EKSTREMALŲJŲ ĮVYKĮ AR EKSTREMALIĄJĄ SITUACIJĄ GAVIMO IR PERDAVIMO ORGANIZAVIMAS

4.1. Informacija apie įvykį, gresiantį ar įvykusį ekstremalųjį įvykį, gresiančią ar

susidariusią ekstremaliąją situaciją savivaldybėje priimama ir perduodama vadovaujantis Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2011 m. gegužės 9 d. įsakymu Nr. AĮ-441 „Dėl keitimosi informacija apie įvykį, ekstremalų įvykį ar ekstremaliąją situaciją Utenos rajone tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. rugpjūčio 20 d. įsakymo Nr. AĮ-794 redakcija).

4.2. Keitimosi informacija apie įvykį, ekstremalų įvykį ar ekstremaliąją situaciją tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja informacijos apie įvykį, gresiantį ar įvykusį ekstremalų įvykį, gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją (toliau – informacija) teikimo Utenos rajono savivaldybės administracijai (toliau – savivaldybės administracija) ir jos perdavimo Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau - PAGD prie VRM) tvarką (**Plano 12 priedas**).

4.3. Už informacijos teikimą savivaldybės administracijai Apraše nustatyta tvarka atsako atsakingos institucijos ir informacijos teikėjai. Atsakingų institucijų ir informacijos teikėjų vadovai:

4.3.1. skiria asmenis, atsakingus už informacijos priėmimą ir teikimą savivaldybės administracijai (toliau – asmenys, atsakingi už informacijos teikimą);

4.3.2. teikia PAGD prie VRM, savivaldybės administracijai asmenų, atsakingų už informacijos teikimą, telefonų, faksų numerius ir elektroninio pašto adresus. Atsakingų institucijų ir informacijos teikėjų vadovų bei jų paskirtų asmenų, atsakingų už informacijos priėmimą ir teikimą, kontaktiniai duomenys pateikiami **Plano 13 priede**.

4.4. Savivaldybės administracija atsakingoms institucijoms ir informacijos teikėjams teikia telefonų, faksų numerius ir elektroninio pašto adresus, kuriais bus priimama informacija.

4.5. Asmenys, atsakingi už informacijos teikimą, savivaldybės administracijai informaciją teikia šiais atvejais:

4.5.1. kai prognozuojama, kad bus pasiekti ar viršyti Vyriausybės patvirtinti ekstremaliųjų įvykių kriterijai;

4.5.2. kai gresia ekstremalioji situacija;

4.5.3. kai pasiekti ar viršyti Vyriausybės patvirtinti ekstremaliųjų įvykių kriterijai;

4.5.4. kai susidarė ekstremalioji situacija.

4.6. Gresiant ar įvykus ekstremaliajam įvykiui, gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai, kai šaukiama savivaldybės ekstremaliųjų situacijų komisija (toliau - savivaldybės ESK) ir (ar) renkasi savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centras (toliau –savivaldybės ESOC), atsakingos institucijos ir informacijos teikėjai informaciją teikia savivaldybės ESOC.

4.7. Gresiant ar įvykus ekstremaliajam įvykiui, gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai, civilinės saugos sistemos subjektai informaciją savivaldybės administracijai ar savivaldybės ESK ir (ar) savivaldybės ESOC teikia savivaldybės administracijos direktoriaus ar ESK vadovo nurodytu laiku ir tvarka.

4.8. Asmenys, atsakingi už informacijos teikimą, 4.5. punkte nustatytais atvejais, nedelsdami telefonu teikia savivaldybės administracijai ar savivaldybės ESOC atsakingų institucijų ir informacijos teikėjų turimą informaciją, pateikdami šiuos duomenis:

4.8.1. trumpą įvykio, gresiančio ar įvykusio ekstremaliojo įvykio, gresiančios ar susidariusios ekstremaliosios situacijos apibūdinimą (laikas, adresas, objektas, informacijos šaltinis, priežastys, prognozė), priimtus sprendimus, planuojamus ar (ir) atliktus pirminius veiksmus;

4.8.2. esamus ir galimus pavojus gyventojų gyvybei ar sveikatai, jų socialinėms sąlygoms, turtui ir aplinkai, jų šaltinius;

4.8.3. gelbėjimo darbų vadovo pareigas, vardą, pavardę, telefonų numerius.

4.9. Susidarius ekstremaliajai situacijai, informacija apie susidariusią ekstremaliąją situaciją savivaldybės administracijai ar (ir) savivaldybės ESOC pateikiama ne tik telefonu, bet ir raštu (elektroniniu paštu ar faksu ir kt.).

4.10. Informacija apie įvykį, gresiantį ar įvykusį ekstremalų įvykį ir (ar) gresiančią ekstremaliąją situaciją savivaldybės administracijai teikiama telefonu, faksu arba elektroniniu paštu.

4.11. Savivaldybės ESOC Informacijos valdymo ir visuomenės informavimo grupė gautą informaciją apie įvykį, ekstremalų įvykį ar ekstremaliąją situaciją išanalizuoja, įvertina ir suderinusi su ESOC koordinatoriumi, perduoda ekstremaliosios situacijos operacijų vadovui. Ši

ESOC grupė atsakinga už savivaldybės ESK, ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo sprendimų bei kitos būtinos informacijos perdavimą civilinės saugos sistemos pajėgoms ir kitiems civilinės saugos sistemos subjektams.

4.12. Savivaldybės administracija ar (ir) savivaldybės ESK, ESOC, aukščiau nustatyta tvarka gavusi informaciją, nedelsdama įvertina informacijos svarbą, ją patikrina, susistemina ir, atsižvelgdama į įvykio, gresiančio ar įvykusio ekstremaliojo įvykio, gresiančios ar susidariusios ekstremaliosios situacijos pobūdį ir (ar) mastą bei reikalingas įvykio, ekstremaliojo įvykio ar ekstremaliosios situacijos valdymo ir jų padarinių šalinimo priemones, ją perduoda pagal Aprašo 2 priede nustatytą schemą (Keitimosi informacija apie įvykį, ekstremalų įvykį ar ekstremaliąją situaciją schema – **Plano 14 priedas**):

4.12.1. atsakingoms institucijoms ir informacijos teikėjams;

4.12.2. seniūnijų, kurių teritorijoje įvyko įvykis, gresia ar įvyko ekstremalusis įvykis, gresia ar susidarė ekstremalioji situacija, seniūnams;

4.12.3. Panevėžio priešgaisrinei gelbėjimo valdybai;

4.12.4. kaimyninių savivaldybių administracijoms, kai įvykio, ekstremaliojo įvykio ir (ar) ekstremaliosios situacijos padarinių išplitimo ribos išplinta už savivaldybės teritorijos ribų;

4.12.5. PAGD prie VRM.

4.13. Informacija 4.12.1. - 4.12.4. punktuose nurodytiems subjektams perduodama telefonu ir ne vėliau kaip per 4 valandas nuo jos perdavimo telefonu – faksu arba elektroniniu paštu.

4.14. Savivaldybės administracija ar savivaldybės ESK ar (ir) ESOC informaciją apie įvykį, ekstremalų įvykį ar ekstremaliąją situaciją PAGD prie VRM teikia šiais atvejais:

4.14.1. kai prognozuojama, kad bus pasiekti ar viršyti Vyriausybės patvirtinti ekstremaliųjų įvykių kriterijai;

4.14.2. kai gresia ekstremalioji situacija;

4.14.3. kai pasiekti ar viršyti Vyriausybės patvirtinti ekstremaliųjų įvykių kriterijai;

4.14.4. kai susidarė ekstremalioji situacija.

4.15. Savivaldybės administracijos direktoriaus paskirtas asmuo, atsakingas už informacijos priėmimą ir teikimą PAGD prie VRM (toliau – asmuo atsakingas už informacijos teikimą departamentui), 10 punkte nustatytais atvejais nedelsdamas telefonu teikia PAGD prie VRM turimą informaciją, pateikdamas šiuos duomenis:

4.15.1. trumpą įvykio, gresiančio ar įvykusio ekstremaliojo įvykio, gresiančios ar susidariusios ekstremaliosios situacijos apibūdinimą (laikas, adresas, objektas, informacijos šaltinis, priežastys, prognozė), priimtus sprendimus, planuojamus ar (ir) atliktus pirminius veiksmus;

4.15.2. esamus ir galimus pavojus gyventojų gyvybei ar sveikatai, jų socialinėms sąlygoms, turtui ir aplinkai, jų šaltinius;

4.15.3. ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo pareigas, vardą, pavardę, telefono numerius;

4.15.4. gelbėjimo darbų vadovo pareigas, vardą, pavardę, telefonų numerius.

4.16. Susidarius ekstremaliajai situacijai, informacija apie susidariusią ekstremaliąją situaciją PAGD prie VRM pateikiama ne tik telefonu, bet ir elektroniniu paštu ar faksu užpildžius šias pranešimų formas (toliau – formos):

4.16.1. forma ES-1 teikiamas pirminis pranešimas apie susidariusią ekstremaliąją situaciją (**Plano 15 priedas**). Šis pranešimas perduodamas kiek galima greičiau nuo ekstremaliosios situacijos susidarymo pradžios, bet ne vėliau kaip per 2 valandas nuo gelbėjimo darbų pradžios;

4.16.2. forma ES-2 teikiamas pranešimas apie atliekamus gelbėjimo darbus, susidariusią ekstremaliąją situaciją (**Plano 16 priedas**). Šis pranešimas teikiamas kas 4 valandas nuo pirminio pranešimo apie susidariusią ekstremaliąją situaciją pateikimo;

4.16.3. forma ES-3 teikiamas pranešimas apie ekstremaliosios situacijos likvidavimą (**Plano 17 priedas**). Šis pranešimas teikiamas pašalinus ekstremaliosios situacijos padarinius.

4.17. Jeigu informacija apie susidariusią ekstremaliąją situaciją išsamiai pateikta formoje ES-1, o ekstremaliosios situacijos vietoje padėtis nesikeičia, forma ES-2 nepildoma.

4.18. Informacija apie įvykį, gresiantį ar įvykusį ekstremalų įvykį ir gresiančią ekstremaliąją situaciją PAGD prie VRM teikiama telefonu, faksu arba elektroniniu paštu, formos

nepildomos.

4.19. Savivaldybės ESK posėdžių protokolų kopijos ne vėliau kaip per 12 valandų nuo posėdžio pabaigos elektroniniu paštu ar faksu pateikiamos PAGD prie VRM ir Utenos apskrities priešgaisrinei gelbėjimo valdybai.

4.20. PAGD prie VRM, ankščiau aprašyta tvarka gavęs informaciją, nedelsdamas įvertina informacijos svarbą, ją patikrina, susistemina ir, atsižvelgdamas į įvykio, gresiančio ar įvykusio ekstremaliojo įvykio, gresiančios ar susidariusios ekstremaliosios situacijos pobūdį ir (ar) mastą ir reikalingas jų valdymo bei padarinių šalinimo priemones, informaciją perduoda:

4.20.1. atsakingoms institucijoms ir informacijos teikėjams;

4.20.2. priešgaisrinėms gelbėjimo valdyboms;

4.20.3. savivaldybių, kurių teritorijoje įvyko įvykis, gresia ar įvyko ekstremalusis įvykis, gresia ar susidarė ekstremalioji situacija, administracijoms arba ekstremaliųjų situacijų komisijoms;

4.20.4. Ministro Pirmininko tarnybai;

4.20.5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremaliųjų situacijų komisijai (toliau LRV ESK).

4.21. LRV ESK informuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybę apie gresiančią arba susidariusią valstybės lygio ekstremaliąją situaciją. PAGD prie VRM informaciją apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją taip pat perduoda tarptautinės pagalbos ir kaimyninių valstybių koordinavimo centrams.

4.22. Savivaldybės ESOC Informacijos valdymo ir visuomenės informavimo grupė rengia visuomenei informaciją apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją, galimus jos padarinius, šalinimo priemones ir apsisaugojimo nuo ekstremaliosios situacijos būdus, organizuoja spaudos konferencijas, gyventojų, valstybės ir savivaldybės institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų bei ūkio subjektų informavimą apie įvykį, ekstremaliąjį įvykį ir ekstremaliąją situaciją, galimus jos padarinius, jų šalinimo priemones ir apsisaugojimo būdus. Ekstremaliųjų įvykių, ekstremaliųjų situacijų metu informacijos gyventojams teikimui organizuojama „Karštoji linija“. „Karštajai linijai“ bus skiriami du telefono numeriai.

4.23. Ryšių organizavimo schema, savivaldybės ESK, savivaldybės ESOC, kitų savivaldybių ESOC, Vyriausybės ESK, PAGD prie VRM, kitų valstybės institucijų bei įstaigų, gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotinus darbus vykdančių civilinės saugos sistemos pajėgų telefonai, faksai, elektroninių paštų, asmenų atsakingų už ryšių organizavimą sąrašai, „Karštosios linijos“ telefono numeriai nurodomi **Plano 18 priede**.

V. GYVENTOJŲ EVAKAVIMO ORGANIZAVIMAS

5.1. Gyventojų evakavimo tikslas – apsaugoti gyventojus nuo kenksmingų faktorių poveikio, perkelti juos iš teritorijų, kuriose pavojinga gyventi ir dirbti, į kitas teritorijas, laikinai suteikiant jiems gyvenamąsias patalpas.

5.2. Gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai arba karo padėties atveju, atsižvelgdami į ekstremaliosios situacijos, karo veiksmų sukeltą pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, sprendimus dėl gyventojų evakavimo Vyriausybės nustatyta tvarka priima savivaldybės administracijos direktorius, kitų įstaigų ir ūkio subjektų vadovai, o įvykio ar ekstremaliojo įvykio metu, kai aplinkybės reikalauja gyventojus iškeldinti skubiai (gaisras, išminavimo darbai, pavojingų medžiagų išsiveržimas ir pan.), sprendimą dėl skubaus gyventojų iškeldinimo iš ekstremaliosios situacijos židinio priima gelbėjimo darbų vadovas (pirmasis į ekstremaliosios situacijos židinio vietą atvykęs civilinės saugos sistemos pajėgų valstybės tarnautojas ar darbuotojas).

5.3. Gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai arba karo padėties atveju Lietuvos Respublikos Vyriausybei paskelbus gyventojų evakavimą, atsižvelgdami į susidariusią situaciją, sprendimą evakuoti gyventojus priima:

5.3.1. kai gyventojai evakuojami iš vienos savivaldybės teritorijos į kitos (negretimos) savivaldybės teritoriją - savivaldybės administracijos direktorius – dėl gyventojų evakavimo iš savivaldybės teritorijos, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PAGD prie VRM) – dėl savivaldybės į kurios teritoriją turi būti evakuojami gyventojai.

5.3.2. kai gyventojai evakuojami į gretimos savivaldybės teritoriją – savivaldybės, iš kurios teritorijos evakuojami gyventojai, administracijos direktorius;

5.3.3. kai gyventojai evakuojami vienos savivaldybės teritorijoje – savivaldybės administracijos direktorius.

5.4. Paskelbus karo padėtį, sprendimas evakuoti gyventojus vykdomas tik gavus karo komendanto leidimą.

5.5. Jeigu karo padėties atveju savivaldybės teritorijoje, iš kurios ar į kurią ketinama evakuoti gyventojus, Lietuvos Respublikos Seimas sustabdo savivaldybių institucijų įgaliojimus arba jos negali veikti, sprendimus dėl gyventojų evakavimo priima karo komendantas.

5.6. Gyventojų evakavimui savivaldybėje vadovauja savivaldybės administracijos direktorius (savivaldybės ESK pirmininkas), o Plano 5.5. punkte nurodytu atveju – karo komendantas.

5.7. Gresiant ar įvykus ekstremaliajam įvykiui, gresiant ar susidarius savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai, savivaldybės ekstremalių situacijų komisija (toliau – **savivaldybės ESK**) teikia savivaldybės administracijos direktoriui pasiūlymus dėl savivaldybės gyventojų evakavimo iš teritorijų, kuriose gali kilti didelis pavojus jų gyvybei ir (ar) sveikatai, priima sprendimus, reikalingus organizuojant gyventojų evakavimą, laikinų gyvenamųjų patalpų, gyvybiškai būtinų paslaugų (gyventojų aprūpinimas maistu, geriamu vandeniu, medikamentais, švariais drabužiais ir pan.) suteikimą. Savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centras (toliau – **savivaldybės ESOC**) pagal kompetenciją koordinuoja būtinausių paslaugų, būtinajai medicinos pagalbai priskiriamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų, psichologinės ir socialinės pagalbos teikimą, viešosios tvarkos, visuomenės sveikatos saugos užtikrinimą, transporto priemonių pasitelkimą bei kitus su gyventojų evakavimu susijusius darbus.

5.8. **Gyventojų evakavimą savivaldybėje organizuoja ir vykdo** savivaldybės administracijos direktoriaus (5.5. punkte nurodytu atveju – karo komendanto) sudaryta savivaldybės gyventojų evakavimo ir priėmimo komisija (toliau – **Evakavimo komisija**). Evakavimo komisijos uždavinius, funkcijas, teises bei darbo organizavimą reglamentuoja Utenos rajono savivaldybės gyventojų evakavimo ir priėmimo komisijos nuostatai bei kiti teisės aktai, reglamentuojantys gyventojų evakavimą ir priėmimą ekstremaliųjų situacijų metu.

Evakavimo komisijos nuostatai, sudėtis bei narių kontaktiniai duomenys pateikti Plano prieduose (**Plano 19-20 priedai**).

5.9. Gyventojų evakuacijos metu, iškilus būtinybei, kai savivaldybėje esančių civilinės saugos sistemos pajėgų bei materialinių išteklių nepakanka, savivaldybės administracijos direktorius (savivaldybės ESK pirmininkas) kreipiasi į gretimos (-ų) savivaldybės (-ių) administracijos direktorių (-ius) su prašymu dėl pagalbos gyventojams evakuoti. Tuo tikslu su gretimomis savivaldybėmis sudaromi tarpusavio pagalbos planai.

5.10. Gyventojų evakavimui organizuoti savivaldybėje įkuriami gyventojų surinkimo, tarpiniai gyventojų evakavimo ir gyventojų priėmimo punktai.

5.11. **Gyventojų surinkimo punktų** paskirtis – surinkti gyventojus ir organizuoti evakavimą. Evakavimo komisija gyventojų surinkimo punktuose organizuoja:

5.11.1. gyventojų ir transporto priemonių apskaitą;

5.11.2. gyventojų suskirstymą į grupes ir jų aprūpinimą transporto priemonėmis;

5.11.3. transporto priemonių kolonų sudarymą;

5.11.4. gyventojų įlaipinimą į savivaldybės transporto priemones.

5.12. Gyventojų surinkimo punkto organizacinė struktūra:

5.12.1. punkto viršininkas (ūkio subjekto, įstaigos, kuriose steigiamas punktas vadovas);

5.12.2. gyventojų ir transporto apskaitos grandis;

5.12.3. gyventojų įsodinimo į transporto priemones ir kolonų formavimo grandis;

5.12.4. ryšių ir informavimo grandis;

5.12.5. viešosios tvarkos palaikymo grandis;

5.12.6. medicinos pagalbos grandis.

5.13. **Tarpinių gyventojų evakavimo punktų paskirtis** – registruoti atvykstančius gyventojus, tikrinti jų cheminį užterštumą, vykdyti dozimetrinę kontrolę ir siųsti gyventojus į

gyventojų priėmimo punktus. Evakavimo komisija tarpiniuose gyventojų evakavimo punktuose organizuoja:

- 5.13.1. atvykstančių gyventojų registravimą;
- 5.13.2. gyventojų užterštumo kontrolę;
- 5.13.3. gyventojų sanitarinį švarinimą;
- 5.13.4. transporto priemonių užterštumo kontrolę ir švarinimą;
- 5.13.5. gyventojų perlaipinimą iš transporto priemonių, vykusią per užterštą teritoriją, į švarias transporto priemones;

5.13.6. gyventojų ir transporto priemonių apskaitos tvarkymą.

5.14. Tarpinio gyventojų evakavimo punkto organizacinė struktūra:

- 5.14.1. punkto viršininkas (ūkio subjekto, įstaigos, kuriose steigiamas punktas vadovas);
- 5.14.2. evakuojamųjų gyventojų apskaitos grandis;
- 5.14.3. transporto apskaitos grandis;
- 5.14.4. ryšių ir informavimo grandis;
- 5.14.5. viešosios tvarkos palaikymo grandis;
- 5.14.6. medicinos pagalbos grandis;
- 5.14.7. autotransporto ir technikos dezaktyvavimo grandis.

Atsižvelgiant į ekstremaliojo įvykio ar (ir) ekstremaliosios situacijos pobūdį, mastą, teritoriją bei tarpinio gyventojų evakavimo punkto įrengimo vietą, gali būti organizuojamas ir veterinarijos tarnybos bei gyvulių švarinimo grandžių darbas.

5.15. **Gyventojų priėmimo punktų** paskirtis – pasitikti atvykstančius gyventojus, užregistruoti, suskirstyti juos į grupes ir palydėti iki jiems laikinai suteiktų gyvenamųjų patalpų.

Evakavimo komisija gyventojų priėmimo punktuose organizuoja:

- 5.15.1. atvykstančių gyventojų priėmimą;
- 5.15.2. gyventojų suskirstymą į grupes;
- 5.15.3. gyventojų grupių pristatymą į jiems laikinai suteiktas gyvenamąsias patalpas;
- 5.15.4. gyventojų ir transporto priemonių apskaitos tvarkymą.

5.16. Gyventojų priėmimo punkto organizacinė struktūra:

- 5.16. punkto viršininkas ((ūkio subjekto, įstaigos, kuriose steigiamas punktas vadovas);
- 5.16. gyventojų ir transporto apskaitos grandis;
- 5.16. apgyvendinimo grandis;
- 5.16. ryšių ir informavimo grandis;
- 5.16. viešosios tvarkos palaikymo grandis;
- 5.16. medicinos pagalbos grandis.

5.17. Gyventojų evakavimo maršrutus bei per kuriuos gyventojų surinkimo, tarpinius gyventojų evakavimo bei gyventojų priėmimo punktus bus vykdomas gyventojų evakavimas, atsižvelgdamas į gresiančio ar įvykusio ekstremaliojo įvykio, gresiančios ar susidariusios ekstremaliosios situacijos, karo veiksmų sukeltą pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, galimą susidariusios situacijos plitimo kryptį, nustato savivaldybės administracijos direktorius. Karo padėties atveju savivaldybės administracijos direktorius visus šiuos veiksmus derina su karo komendantu. Plano 5.5. punkte nurodytu atveju evakavimo maršrutus, gyventojų surinkimo, tarpinius gyventojų evakavimo ir gyventojų priėmimo punktus nustato karo komendantas.

Planuojami galimi gyventojų evakavimo maršrutai ir kryptys pateikiami **Plano 21 priede**. Konkrečios situacijos atveju, išanalizavus meteorologinę situaciją, konkrečius užterštumo lygius, gyventojų laikinojo apgyvendinimo vietų skaičių bei kitas aplinkybes, gyventojų evakavimo maršrutai bei kryptys bus parenkami konkrečiam atvejui.

5.18. Evakuotiems gyventojams suteikiamos laikinos stacionarios ar kitos gyvenamosios patalpos (savivaldybės teritorijoje esančios mokyklos, kultūros namai, bendrabučiai bei kiti visuomeniniai pastatai). Iškilus būtinybei ar karo padėties atveju evakuotieji gyventojai gali būti apgyvendinami ir privačiuose būstuose. Atsižvelgdama į susidariusią situaciją, apgyvendinimo vietas iš numatytų galimų laikinųjų gyvenamųjų patalpų sąrašo parenka savivaldybės ESK. Atsižvelgdamas į savivaldybės ESK sprendimą, savivaldybės administracijos direktorius išleidžia įsakymą, nurodydamas evakuotus gyventojus apgyvendinti pasirinktose laikinojo apgyvendinimo

vietose. Šis įsakymas skubos tvarka perduodamas ūkio subjektų ir (ar) įstaigų, kurių patalpose bus apgyvendinami evakuotieji gyventojai, vadovams, kurie kartu su savivaldybės Evakavimo komisija organizuoja evakuotųjų gyventojų apgyvendinimą, minimalių gyvenimo sąlygų jiems sudarymą.

5.19. Gyventojų surinkimo, tarpiniuose gyventojų evakavimo punktuose ir gyventojų priėmimo punktuose bei evakuotųjų gyventojų laikinojo apgyvendinimo patalpose (vietose) Evakavimo komisija gyventojams organizuoja gyvybiškai būtiniausių (gyventojų aprūpinimas maistu, geriamu vandeniu, švariais drabužiais, medikamentais ir kt.) paslaugų, būtinajai medicinos pagalbai priskiriamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų, psichologinės ir socialinės pagalbos teikimą, viešosios tvarkos ir visuomenės sveikatos saugos užtikrinimą.

Savivaldybės **gyventojų surinkimo, tarpinių gyventojų evakavimo bei gyventojų priėmimo punktų bei laikinųjų gyvenamųjų patalpų sąrašai** pateikiami **Plano 22-25 prieduose**.

5.20. Atsižvelgiant į gresiančio ar įvykusio, gresiančios ar susidariusios ekstremaliosios situacijos ar karo veiksmų pobūdį, gyventojai iš gyvenamosios vietos (darbo vietos) iki gyventojų priėmimo punktų (laikiniai suteiktų gyvenamųjų patalpų) evakuojami:

5.20.1. kai nereikia dozimetrinės kontrolės arba sanitarinio švarinimo - iš gyvenamosios vietos (darbo vietos) tiesiogiai arba per gyventojų surinkimo punktus iki gyventojų priėmimo punktų (laikiniai suteiktų gyvenamųjų patalpų) savivaldybės, evakuojančios gyventojus, transporto priemonėmis (jei gyventojai evakuojami iš vienos savivaldybės teritorijos į kitos savivaldybės teritoriją);

5.20.2. kai susidariusios situacijos pobūdis reikalauja dozimetrinės kontrolės arba sanitarinio švarinimo - iš gyvenamosios vietos (darbo vietos) tiesiogiai arba per gyventojų surinkimo punktus iki tarpinių gyventojų evakavimo punktų savivaldybės, evakuojančios gyventojus, transporto priemonėmis, o nuo tarpinių gyventojų evakavimo punktų iki gyventojų priėmimo punktų (laikiniai suteiktų gyvenamųjų patalpų) – savivaldybių, priimančių evakuojamus gyventojus, transporto priemonėmis. Gyventojus evakuojančios savivaldybės administracijos direktorius apie sprendimą evakuoti gyventojus bei reikiamą transporto priemonių kiekį informuoja evakuojamus gyventojus priimančių savivaldybių administracijos direktorius, kurie duoda nurodymus išsiųsti (radiacinės ar branduolinės avarijos atveju nedelsiant) gyventojams evakuoti numatytas transporto priemones į nurodytus tarpinius gyventojų surinkimo punktus ar (ir) vietas.

5.21. Savivaldybės administracijos direktorius, gavęs Evakavimo komisijos ir savivaldybės ESOC informaciją, kad transporto priemonės atvyko (į gyventojų surinkimo punktus ir (ar) tarpinius gyventojų evakavimo punktus) ir gyventojų evakavimui pasirengta, skelbia gyventojų evakuacijos pradžią ir per visuomenės informavimo priemones informuoja evakuojamus gyventojus.

5.22. Karo padėties atveju, kai gyventojų evakavimui užtikrinti trūksta savivaldybės žinioje turimų transporto priemonių, karo komendantas savivaldybės administracijos direktoriaus prašymu, Plano 5.5. punkte nurodytu atveju – savo iniciatyva, turi teisę laikinai paimti juridiniams ir fiziniams asmenims priklausančias transporto priemones, nenaudojamas savarankiškai evakuotis.

5.23. Evakavimo komisija organizuoja savivaldybių transporto priemonių paskirstymą gyventojų surinkimo punktam, šių transporto priemonių kolonų palydą, apsaugą ir informacijos apie gyventojų evakavimą teikimą visuomenei.

5.24. Gyventojai, kurie turi galimybę evakuotis savarankiškai, išklausę informaciją apie evakuacijos pradžią per visuomenės informavimo priemones, evakuojasi nuosavu transportu:

5.24.1. kai nereikia dozimetrinės kontrolės arba sanitarinio švarinimo – iš gyvenamosios vietos (darbo vietos) tiesiogiai iki gyventojų priėmimo punktų (laikiniai suteiktų gyvenamųjų patalpų);

5.24.2. kai susidariusios situacijos pobūdis reikalauja dozimetrinės kontrolės arba sanitarinio švarinimo - iš gyvenamosios vietos (darbo vietos) tiesiogiai iki tarpinių gyventojų evakavimo punktų iš jų į gyventojų priėmimo punktus (laikiniai suteiktas gyvenamąsias patalpas).

5.25. Asmeniniu ar kitu turimu transportu evakavęsi asmenys, atvykę į saugią teritoriją ir savarankiškai joje įsikūrę, per 7 darbo dienas privalo informuoti vietos seniūną ar savivaldybės administraciją apie įsikūrimą toje teritorijoje. Seniūnija teisės aktų nustatyta tvarka pateikia savivaldybės administracijai ir kompetentingoms institucijoms informaciją apie atvykusius asmenis.

5.26. Kai savivaldybėje neužtenka transporto priemonių gyventojams evakuoti, savivaldybės ESK teikia PAGD prie VRM siūlymus dėl kreipimosi į Susisiekimo ministeriją dėl papildomų transporto priemonių gyventojams evakuoti pasitelkimo.

5.27. Sprendimą dėl gyventojų grįžimo į gyvenamąsias vietas, nustačius, kad ekstremaliosios situacijos ar karo veiksmų sukulto pavojaus gyventojų gyvybei ar sveikatai nebėra, priima:

5.27.1. kai gyventojai buvo evakuoti į kitos savivaldybės teritoriją, - savivaldybės, į kurios teritoriją gražinami gyventojai, administracijos direktorius;

5.27.2. kai gyventojai buvo evakuoti vienos savivaldybės teritorijoje, -savivaldybės administracijos direktorius;

5.27.3. Plano 5.5. punkte nurodytu atveju – karo komendantas.

5.28. Gyventojų grįžimą į nuolatines vietas (jei gyventojai buvo evakuoti į kitas savivaldybes) organizuoja tos savivaldybės, į kurios teritoriją gražinami gyventojai, Evakavimo komisija.

5.29. Vadovaujantis Lietuvos kariuomenės ir PAGD prie VRM sąveikos ekstremalių situacijų taikos metu atvejais planu, gyventojų evakavimui organizuoti ir vykdyti gali būti pasitelkiami kariniai vienetai. Kariniai vienetai pasitelkiami Krašto apsaugos ministro įsakymu, gavus savivaldybės administracijos direktoriaus rašytinį prašymą. **Plano 26 priede.**

5.30. Gyventojai iš kolektyvinės apsaugos statinių, atsižvelgiant į susidariusią situaciją, iki gyventojų priėmimo punktų (laikiniai suteiktų gyvenamųjų patalpų) evakuojami tiesiogiai arba per gyventojų surinkimo punktus ir (ar) tarpinius gyventojų evakavimo punktus. Savivaldybės teritorijoje esančių kolektyvinės apsaugos statinių sąrašas **Plano 27 priede.**

VI. GRESIANČIŲ AR ĮVYKUSIŲ EKSTREMALIŲJŲ ĮVYKIŲ IR GRESIANČIŲ AR SUSIDARIUSIŲ EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ VALDYMO ORGANIZAVIMAS IR KOORDINAVIMAS

6.1. Informacijos apie įvykį, grėsiantį ar įvykusį ekstremalųjį įvykį, gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją priėmimas ir perdavimas savivaldybės administracijoje

6.1.1. Informaciją apie grėsiantį ar įvykusį ekstremalųjį įvykį, gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją (toliau įvykis) (toliau – informacija) Utenos rajono savivaldybės administracijai (toliau - savivaldybės administracija) pagal institucijų vykdomą veiklos pobūdį ir kompetenciją teikia atsakingos valstybės institucijos arba jų padaliniai Utenos rajone, savivaldybės įstaigos, ūkio subjektai, kitos įstaigos, gyventojai.

6.1.2. Savivaldybės administracijos darbuotojas, atsakingas už informacijos priėmimą ir perdavimą (toliau - atsakingas asmuo), gautą informaciją įvertina pagal ekstremalių įvykių kriterijus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Jeigu įvykis atitinka nustatytus ekstremalių įvykių kriterijus arba yra tikimybė, kad bus pasiekti ar viršyti patvirtinti ekstremalių įvykių kriterijai, gresia ar susidarė ekstremalioji situacija, atsakingas asmuo gautą informaciją perduoda savivaldybės administracijos direktoriui (savivaldybės ekstremalių situacijų komisijos (toliau - savivaldybės ESK) pirmininkui) ir (ar) savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojui (savivaldybės ekstremalių situacijų operacijų centro (toliau - savivaldybės OC) koordinatoriui). Atsižvelgiant į gautos informacijos pobūdį, informacija perduodama tarnyboms, įmonėms, įstaigoms, kurios yra kompetentingos reaguoti, kad būtų užkirstas ar sumažintas konkretaus įvykio poveikis ir (ar) padariniai (PAGD prie VRM Panevėžio priešgaisrinės valdybos Utenos priešgaisrinei gelbėjimo tarnybai (toliau - Utenos PGT), Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Utenos departamentui, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro Utenos departamentui, Utenos apskrities vyriausiajam policijos komisariatui, rajono energetikos įmonėms, Aplinkos apsaugos departamentui ir kt.).

6.1.3. Atsakingas asmuo perduodamas informaciją nurodo:

6.1.3.1. iš ko ir kada gauta informacija;

- 6.1.3.2. įvykio datą ir laiką;
 - 6.1.3.3. kas objekto, kuriame įvyko įvykis, vadovas;
 - 6.1.3.4. įvykio trumpą charakteristiką;
 - 6.1.3.5. kokios institucijos informuotos;
 - 6.1.3.6. kas vykdo ir vadovauja gelbėjimo darbams;
 - 6.1.3.7. reikalingą pagalbą;
 - 6.1.3.8. informaciją perdavusio asmens vardą, pavardę, pareigas, adresą, telefoną.
- 6.1.4. Įvertinęs susidariusią situaciją, savivaldybės administracijos direktorius (savivaldybės ESK pirmininkas) ar jo įgaliotas asmuo priima sprendimą dėl savivaldybės OC ir (ar) savivaldybės ESK posėdžio sušaukimo.
- 6.1.5. Savivaldybės ESK, priimdama sprendimus, vadovaujasi savivaldybės ESK nuostatų suteiktais įgaliojimais. Savivaldybės OC sprendimus priima vadovaudamasis savivaldybės OC nuostatų suteiktais įgaliojimais.
- 6.1.6. **Informacijos priėmimo ir perdavimo savivaldybės administracijoje schema bei atsakingų darbuotojų kontaktiniai duomenys pateikiami Plano 28 priede.**

6.2. Gelbėjimo darbų organizavimas, vadovavimas pajėgoms įvykio, ekstremaliojo įvykio, ekstremaliosios situacijos židinio vietoje, veiksmų koordinavimas ir vadovavimas pajėgoms, gresiant ar susidarius savivaldybėje ekstremaliajai situacijai

6.2.1. Gresiant ar įvykus ekstremaliajam įvykiui, gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai **gelbėjimo darbų vadovo funkcijas atlieka** pirmasis į įvykio, ekstremaliojo įvykio, ekstremaliosios situacijos židinio (toliau - įvykis) vietą atvykęs civilinės saugos sistemos pajėgų (toliau - pajėgos) valstybės tarnautojas ar darbuotojas.

6.2.2. Į įvykio vietą pirmasis atvykęs pajėgų valstybės tarnautojas ar darbuotojas, atsakingas už darbų organizavimą, perima vadovavimą darbų organizavimui ir atlieka gelbėjimo darbų vadovo funkcijas. Atsižvelgiant į įvykio pobūdį, gelbėjimo darbų vadovu tampa atitinkamų pajėgų valstybės tarnautojas ar darbuotojas. Gelbėjimo darbų vadovas pajėgoms vadovauja duodamas žodinius nurodymus.

6.2.3. **Gelbėjimo darbų vadovas** įvykio vietoje organizuoja:

- 6.2.3.1. įvykio vietos žvalgybą;
- 6.2.3.2. įvertina situaciją;
- 6.2.3.3. numato, kokie darbai turi būti atlikti pirmiausia;
- 6.2.3.4. paskirsto į įvykio vietą atvykusioms pajėgoms užduotis;
- 6.2.3.5. įvertina, ar pakanka pajėgų, prireikus organizuoja papildomų pajėgų iškvietimą;
- 6.2.3.6. užtikrina darbų atlikimą;
- 6.2.3.7. užtikrina į įvykio vietą atvykusių pajėgų valstybės tarnautojų ir darbuotojų bei kitų asmenų, dalyvaujančių atliekant darbus, saugumą;
- 6.2.3.8. užtikrina į įvykio vietą patekusių gyventojų perspėjimą ir informavimą apie įvykio pobūdį, galimus padarinius, priemones jiems pašalinti ir apsisaugojimo būdus, prireikus organizuoja jų išvežimą į saugią vietą.

6.2.4. Siekiant pasitelkti pajėgas ir materialinius išteklius ir panaudoti juos įvykio metu, veiksmai koordinuojami ir pajėgoms vadovaujama **savivaldybės lygiu**. Vadovavimas savivaldybės lygiu perimamas, kai yra bent viena iš šių sąlygų:

- 6.2.4.1. darbams atlikti nepakanka įvykio vietoje sutelktų pajėgų ir materialinių išteklių;
- 6.2.4.2. prireikia koordinuoti pajėgų veiksmus ir materialinių išteklių paskirstymą vienu metu keliose savivaldybės teritorijos vietose;
- 6.2.4.3. susidarė ar prognozuojama, kad susidarys, savivaldybės lygio ekstremalioji situacija.

6.2.5. Gresiant ar susidarius savivaldybėje ekstremaliajai situacijai, **šaukiamas Utenos rajono savivaldybės ekstremaliųjų situacijų komisijos (toliau - savivaldybės ESK) posėdis**. Savivaldybės ESK posėdį sušaukia savivaldybės administracijos direktorius (savivaldybės ESK pirmininkas) ar vienas iš komisijos narių komisijos pirmininko pavedimu. Savivaldybės ESK nariai

darbo metu turi susirinkti nedelsiant, o ne darbo valandomis, poilsio ir švenčių dienomis kaip galima greičiau.

6.2.6. Sprendimą dėl Utenos rajono savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centro (toliau - savivaldybės OC) sušaukimo, gresiant ar susidarius savivaldybėje ekstremaliajai situacijai, priima savivaldybės ESK arba savivaldybės administracijos direktorius ar jo įgaliotas asmuo. Darbo metu savivaldybės OC nariai turi susirinkti nedelsdami, o ne darbo metu, poilsio ir švenčių dienomis, kaip galima greičiau.

6.2.7. Veiksmai savivaldybės lygiu koordinuojami ir pajėgoms vadovaujama per savivaldybės OC. Į savivaldybės ESK pirmininką ar jo įgaliotą asmenį dėl veiksmų koordinavimo savivaldybės lygiu kreipiasi gelbėjimo darbų vadovas arba savivaldybės OC koordinatorius.

6.2.8. **Kol nepaskirtas savivaldybės ekstremaliojo įvykio ar ekstremaliosios situacijos operacijų vadovas (toliau - savivaldybės operacijų vadovas), pajėgų veiksmus savivaldybės lygiu organizuoja ir koordinuoja savivaldybės OC.** Sprendimai priimami vadovaujantis savivaldybės OC nuostatų suteiktais įgaliojimais. Savivaldybės operacijų vadovą skiria savivaldybės administracijos direktorius savivaldybės ESK teikimu.

6.2.9. Paskyrus savivaldybės operacijų vadovą, gelbėjimo darbų vadovas toliau organizuoja darbus įvykio vietoje. Savivaldybės operacijų vadovas atsako už darbų organizavimą savivaldybės mastu.

6.2.10. Gelbėjimo darbų vadovui ar savivaldybės operacijų vadovui yra pavaldžios visos į įvykio vietą atvykusios pajėgos, neatsižvelgiant į jų pavaldumą. Niekas negali trukdyti gelbėjimo darbų vadovo ar savivaldybės operacijų vadovo veiksams arba atšaukti jų nurodymus pajėgoms, dalyvaujančios likviduojant gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją.

6.2.11. Dėl įvykio kilus pavojui gyventojų sveikatai, gyvybei, turtui ar aplinkai, gelbėjimo darbų vadovas ar savivaldybės operacijų vadovas gali laikinai apriboti patekimą į tam tikrą teritoriją ar patalpą, apriboti ar uždrausti transporto priemonių eismą įvykio židinyje.

6.2.12. Gelbėjimo darbų vadovo nuožiūra ir sprendimu **prireikus sudaromas darbų koordinavimo štabas** - laikinoji vadovavimo pajėgoms struktūra, vykdanči gelbėjimo darbų vadovo nurodymus (toliau - štabas). Štabą sudaro visų pajėgų, atliekančių darbus įvykio vietoje, atstovai. **Štabą sudaryti privaloma, kai yra bent viena šių sąlygų:**

6.2.12.1. įvykio vietoje darbus atlieka trijų ir daugiau institucijų pajėgos ir prognozuojama ar žinoma, kad yra penki ir daugiau žuvę žmonės;

6.2.12.2. pasitelkta pajėgų iš trijų ir daugiau savivaldybių ir gelbėjimo darbų vadovo vertinimu numatoma, kad darbai užtruks ilgiau kaip 6 valandas.

6.2.13. Gelbėjimo darbų vadovas skiria štabo vadovą. Štabo vadovas atsako už štabo veiklos organizavimą ir funkcijų atlikimą. Štabas įkuriamas kuo arčiau įvykio vietos, siekiant užtikrinti tinkamą įvykio vertinimą, informacijos valdymą ir gelbėjimo darbų vadovo nurodymų vykdymą.

6.2.14. **Štabo funkcijos:**

6.2.14.1. užtikrina gelbėjimo darbų vadovo sprendimų vykdymą;

6.2.14.2. padeda gelbėjimo darbų vadovui koordinuoti darbus ir pajėgų veiksmus įvykio vietoje;

6.2.14.3. užtikrina informacijos priėmimą, sisteminimą ir perdavimą pajėgoms ir institucijoms;

6.2.14.4. prognozuoja įvykio eigą, numato ir telkia pajėgų ir priemonių rezervą;

6.2.14.5. teikia informaciją viešosios informacijos rengėjams ir skleidėjams;

6.2.14.6. numato pajėgų sutelkimo vietas;

6.2.14.7. nustato ir palaiko ryšį su savivaldybės OC;

6.2.14.8. sprendžia į įvykio vietą atvykusių pajėgų valstybės tarnautojų ir darbuotojų, taip pat kitų asmenų, dalyvaujančių atliekant darbus, poilsio ir maitinimo klausimus;

6.2.14.9. sprendžia kitus darbo organizavimo klausimus.

6.2.15. Gelbėjimo darbų vadovo sprendimu į štabą gali būti papildomai pakviesti valstybės ir (ar) savivaldybės institucijų ir (ar) įstaigų atstovai, kurie konsultuotų gelbėjimo darbų vadovą, teiktų pasiūlymus dėl įvykio vertinimo ir padarinių likvidavimo.

VII. PAGALBOS TEIKIMO NUKENTĖJUSIEMS GYVENTOJAMS EKSTREMALIŲJŲ ĮVYKIŲ IR EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ METU ORGANIZAVIMAS

7.1. Gyventojai įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų metu turi teisę gauti pagalbą pagal civilinės saugos sistemos subjektų galimybes.

7.2. Sveikatos priežiūros organizavimas.

7.2.1. Asmens sveikatos priežiūros tikslas – laiku suteikti medicinos pagalbą, diagnozuoti sveikatos sutrikimus bei padėti atgauti sveikatą įvykių, ekstremaliųjų įvykių ar (ir) ekstremaliųjų situacijų metu nukentėjusiems asmenims.

7.2.2. Įvykių, ekstremaliųjų įvykių metu ar susidarius savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai sveikatos priežiūros paslaugas teikia savivaldybės asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų pajėgos. Gresiant ar įvykus ekstremaliajam įvykiui, gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai (valstybės ar savivaldybės lygio), asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos veikia pagal įstaigų ekstremaliųjų situacijų valdymo planus, parengtus atsižvelgiant į Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PAGD prie VRM) patvirtintas ekstremaliųjų situacijų valdymo plano rengimo metodines rekomendacijas ir sveikatos apsaugos ministro įsakymu patvirtintas sveikatos priežiūros įstaigų pasirengimo veiksmai ir veiklos ekstremaliosiomis situacijomis plano rengimo metodinėmis rekomendacijomis. Savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigų veiklą įvykių, ekstremaliųjų įvykių bei ekstremaliųjų situacijų atvejais koordinuoja savivaldybės gydytojas. Susidarius valstybės lygio ekstremaliajai situacijai asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros koordinavimą organizuoja Sveikatos apsaugos ministerija.

7.2.3. Įvykių, ekstremaliųjų įvykių metu, gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai (toliau – įvykiai), pirmąją ir skubiąją medicinos pagalbą teikia greitosios medicinos pagalbos (toliau – GMP) brigados, o prireikus ir kitos asmens sveikatos priežiūros įstaigos, teikiančios ambulatorines ir (ar) stacionarines paslaugas (VšĮ Utenos pirminės sveikatos priežiūros centras (toliau – Utenos PSPC), VšĮ Utenos ligoninė (toliau – Utenos ligoninė), VšĮ Šv. Klaros palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninė, ambulatorijos, privačios asmens sveikatos priežiūros įstaigos). Kiekviena asmens sveikatos priežiūros įstaiga pagal kompetenciją privalo užtikrinti (suteikti ir organizuoti) būtinąją medicinos pagalbą. **Utenos rajono asmens sveikatos priežiūros įstaigų, įstaigų vadovų bei atsakingų darbuotojų sąrašas** bei kontaktiniai duomenys pateikti **Plano 29 priede**.

7.2.4. Prireikus, kol į įvykio vietą atvyksta GMP, pirmąją ir skubiąją medicinos pagalbą įvykio vietoje teikia priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų ugniagesiai-gelbėtojai. Jei yra daug nukentėjusiųjų, o GMP ir kitų asmens sveikatos priežiūros įstaigų specialistų nepakanka tam, kad pirmoji pagalba nukentėjusiems būtų suteikta laiku, priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų darbuotojai tęsia pirmosios pagalbos teikimą bei dalyvauja teikiant pirmąją pagalbą. Priešgaisrinės gelbėjimo įstaigos dalyvauja teikiant pirmąją ir skubiąją medicinos pagalbą, vadovaudamosi sveikatos apsaugos ministro 2010 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. V-194 „Dėl Priešgaisrinių gelbėjimo įstaigų dalyvavimo teikiant pirmąją ir skubiąją medicinos pagalbą tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 33-1579). Sprendimą dėl priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų dalyvavimo teikiant pirmąją pagalbą priima VPGT atstovas, vykdamas gelbėjimo darbų vadovo funkcijas.

7.2.5. GMP dispečeris, išsiuntęs į įvykio vietą GMP brigadą (brigadas), apie tai informuoja savivaldybės gydytoją, kitas specialiąsias tarnybas. **Pirmosios ir skubiosios pagalbos teikimo tvarką įvykio židinyje nustato GMP tarnyba**. Teikiant medicinos pagalbą įvykio vietoje:

7.2.5.1. nustatoma pagalbos teikimo (nukentėjusiųjų surinkimo) vieta;

7.2.5.2. nukentėjusieji registruojami ir rūšiuojami pagal sužeidimų sunkumą;

7.2.5.3. registruojami nukentėjusieji, kuriems suteikta pirmoji pagalba;

7.2.5.4. registruojami žuvusieji;

7.2.5.5. nukentėjusieji, atsižvelgiant į sveikatos būklę, gabenami į stacionarias gydymo įstaigas.

7.2.6. Saugias nukentėjusiųjų surinkimo vietas, kuriose nėra gyvybei ir sveikatai pavojingų

veiksnių, gelbėjimo darbų vadovo funkcijas vykdančias pareigūnas (priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų, policijos ar kitos tarnybos, atsižvelgiant į įvykio aplinkybes).

7.2.7. Nukentėjusiuosius išlaisvina, išgabena iš pavojingos aplinkos ir sunkiai prieinamų vietų ir perduoda sveikatos priežiūros specialistams priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų ugniagesiai-gelbėtojai.

7.2.8. Informaciją apie įvykio vietoje nukentėjusiųjų skaičių, jų sveikatos būklę bei į kurias stacionarias gydymo įstaigas jie gabenami (nugabenti), GMP dispečeris perduoda gydymo įstaigoms (į kurias nukentėjusieji gabenami) ir savivaldybės administracijai (savivaldybės gydytojui), o kai renkasi savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centras (toliau – savivaldybės ESOC) ir (ar) šaukiama savivaldybės ekstremaliųjų situacijų komisija (toliau – savivaldybės ESK) - savivaldybės ESOC.

7.2.9. Stacionari medicinos pagalba savivaldybėje teikiama Utenos ligoninėje. Gavus informaciją apie gabenamus nukentėjusiuosius, ligoninėje papildomai iškviečiamas reikalingas personalas, formuojamos specialistų brigados, ruošiamos operacinės, ruošiamos papildomos lovos nukentėjusiems hospitalizuoti ir kt., t.y. ligoninė pradeda veikti pagal įstaigos ekstremaliųjų situacijų valdymo planą.

Ligoninės priėmimo skyrius teikia informaciją savivaldybės administracijai (savivaldybės gydytojui), o kai renkasi savivaldybės ESOC ir (ar) šaukiama savivaldybės ESK - savivaldybės ESOC.

7.2.10. Vadovaujantis sveikatos apsaugos ministro 2010 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. V-303 „Dėl Nevyriausybinių organizacijų pasitelkimo asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimui užtikrinti krizių ir ekstremaliųjų situacijų atvejais tvarkos aprašo patvirtinimo (Žin., 2010, Nr. 55-2694), prireikus, sveikatos priežiūros paslaugoms teikti pagal galimybes gali būti pasitelkiamos Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija bei kitos nevyriausybinių organizacijos.

7.2.11. Išskirtiniais atvejais, kai dėl susidariusios sudėtingos situacijos esamos asmens sveikatos priežiūros įstaigos negali teikti paslaugų ar (ir) esamų asmens sveikatos priežiūros įstaigų nepakanka padidėjusiam jų paslaugų poreikiui pateikti, ambulatorinės ir stacionarinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos gali būti laikinai teikiamos švietimo ir kitose (viešbučiuose, pramogų ir sporto centruose, visuomeninės paskirties įstaigose ir pan.) ne sveikatos priežiūros įstaigose. Asmens sveikatos priežiūros paslaugos švietimo ir kitose įstaigose laikinai teikiamos vadovaujantis sveikatos apsaugos ministro 2010 m. birželio 16 d. įsakymu Nr. V-544 (Žin., 2010, Nr. 72-3658) patvirtintu Asmens sveikatos priežiūros paslaugų laikinojo teikimo švietimo ir kitose įstaigose krizių ir ekstremaliųjų situacijų atvejais tvarkos aprašu.

7.2.12. Asmens sveikatos priežiūros paslaugos švietimo ir kitose įstaigose gali būti laikinai teikiamos, kai paskelbus valstybės ar savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją, įvedus nepaprastąją padėtį arba karo padėtį susidaro šios sąlygos:

7.2.12.1. esančios asmens sveikatos priežiūros įstaigos negali teikti paslaugų dėl šių įstaigų griūties, taršos ar kitų priežasčių;

7.2.12.2. esant epidemijai, vykdant gyventojų evakavimą, esant pabėgėlių antplūdžiui į šalies teritoriją ar kitais atvejais, kai esančių asmens sveikatos priežiūros įstaigų nepakanka labai padidėjusiam jų paslaugų poreikiui patenkinti;

7.2.12.3. ar kai anksčiau paminėtos sąlygos pasireiškia vienu metu.

7.2.13. **Sprendimą dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų laikinojo teikimo švietimo ir kitose įstaigose priima ir už šių sprendimų įgyvendinimą atsakingas institucijas ir (ar) asmenis, atsižvelgiant į susidariusią padėtį, nustato:**

7.2.13.1. paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją – Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremaliųjų situacijų komisija (toliau – LRV ESK);

7.2.13.2. paskelbus savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją – savivaldybės ESK;

7.2.13.3. įvedus nepaprastąją padėtį – viešosios tvarkos apsaugos komendantūros komendantas, kai nepaprastoji padėtis įvedama Lietuvos Respublikos teritorijos dalyje, LRV ESK – kai nepaprastoji padėtis įvedama visoje šalies teritorijoje;

7.2.13.4. įvedus karo padėtį, kai sustabdomi vietos savivaldos institucijų įgaliojimai arba šios institucijos negali veikti – LRV ESK arba karo komendantas, jei negali veikti LRV ESK.

7.2.14. Planuojamų švietimo ir kitų įstaigų, kuriose ekstremaliųjų situacijų atvejais prireikus gali būti laikinai teikiamos ambulatorinės ir stacionarinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos, sąrašas pateikiamas **Plano 30 priede**. Konkreti švietimo ar kita įstaiga, kurioje laikinai bus teikiamos asmens sveikatos priežiūros paslaugos, parenkama atsižvelgiant į susidariusią situaciją.

7.2.15. Visuomenės sveikatos priežiūros priemonės (biologinės, cheminės, radiologinės ir kitos) įvairaus pobūdžio įvykių, ekstremaliųjų įvykių ar (ir) ekstremaliųjų situacijų atvejais vykdomos vadovaujantis Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymu, Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymu ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

7.2.16. **Savivaldybėje visuomenės sveikatos priežiūrą vykdo Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Utenos departamentas (toliau – VSC).** Įvykių, ekstremaliųjų įvykių ar (ir) ekstremaliųjų situacijų atveju, VSC pagal kompetenciją užtikrina visuomenės sveikatos saugos teisės aktų reikalavimus atitinkančią aplinką (organizuoja kastinio šulinio vandens mikrobiologinius ir cheminius tyrimus, atlieka žmonių apsinuodijimų aplinkybių ir eigos tyrimus, rengia galimo, planuojamo nuodingų medžiagų poveikio sveikatai išankstinio vertinimo išvadas ir pan.), vykdo užkrečiamųjų ligų profilaktiką bei kontrolę (vykdo užkrečiamųjų ligų epidemiologinę priežiūrą, atlieka užkrečiamųjų ligų epidemiologinę priežiūrą, atlieka užkrečiamųjų ligų atvejų ir jų protrūkių epidemiologinį ištyrimą, atvejų valdymą ir protrūkių likvidavimą, vykdo pasirengimą ir atsaką ekstremalioms visuomenės sveikatai situacijos, sąlygotoms užkrečiamųjų ligų, planuoja, organizuoja ir vykdo analitinius epidemiologinius tyrimus ir kt.), pagal kompetenciją dalyvauja ekstremaliųjų sveikatai situacijų valdyme.

7.3. Socialinė, psichologinė pagalba, švietimo ir kitų būtinausių paslaugų teikimas.

7.3.1. Savivaldybės administracijos Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyrius kartu su Vaikų teisių apsaugos skyriumi organizuoja ir teikia socialinę pagalbą įvykių, ekstremaliųjų įvykių ar (ir) ekstremaliųjų situacijų metu nukentėjusiems, evakuotiems gyventojams. Utenos rajono socialines paslaugas teikiančios įstaigos (Utenos rajono socialinių paslaugų centras, Utenos šeimos ir vaiko gerovės centras, Utenos rajono savivaldybės Leliūnų socialinės globos namai, Utenos socialinės globos namai) pagal kompetenciją dalyvauja teikiant nukentėjusiems socialinę pagalbą.

7.3.2. Savivaldybės administracijos Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyrius, Švietimo ir sporto reikalų skyrius, Vaikų teisių apsaugos tarnyba pagal kompetenciją organizuoja psichologinės pagalbos teikimą įvykių, ekstremaliųjų įvykių ar (ir) ekstremaliųjų situacijų metu. Psichologinę pagalbą nukentėjusiems pagal kompetenciją teikia Utenos šeimos ir vaiko gerovės centras, Utenos rajono pedagoginė-psichologinė tarnyba, Utenos PSPC Psichikos sveikatos centras.

7.3.3. Evakuotų mokyklinio amžiaus vaikų švietimą ir mokymą, kai gyventojai evakuojami į Utenos savivaldybės teritoriją, organizuoja savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto reikalų skyrius. Valstybės lygio ekstremaliųjų situacijų atvejais evakuotų mokyklinio amžiaus vaikų švietimą ir mokymą organizuoja Švietimo ir sporto ministerija kartu su savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto reikalų skyriumi.

7.3.4. Būtinausių paslaugos (aprūpinimas maistu, geriamu vandeniu, švariais drabužiais ir kita) teisės aktų nustatyta tvarka nemokamai teikiamos nukentėjusiems gyventojams ekstremaliosios situacijos atveju evakuotiems iš pavojingų teritorijų ir apgyvendintiems laikinojo apgyvendinimo vietoje. Sprendimą dėl nemokamai teikiamų būtinausių paslaugų kitiems gyventojams ir šias paslaugas teikiančių civilinės saugos sistemos subjektų savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos atveju priima savivaldybės administracijos direktorius (savivaldybės ESK pirmininkas) savivaldybės ESK teikimu, valstybės lygio ekstremaliosios situacijos metu – Vyriausybės ESK teikimu Vyriausybė.

7.3.5. Savivaldybės įstaigų bei asmenų, **atsakingų už socialinės, psichologinės pagalbos, švietimo ir kitų būtinausių paslaugų organizavimą ir teikimą sąrašas** bei kontaktiniai duomenys pateikiami **Plano 31-32 prieduose**.

VIII. VIEŠOSIOS TVARKOS PALAIKYMO ĮVYKIŲ, EKSTREMALIŲJŲ ĮVYKIŲ IR EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ METU ORGANIZAVIMAS

8.1. Viešosios tvarkos apsaugos tikslas – palaikyti viešąją tvarką, užtikrinti eismo